

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

JĘZYK POLSKI

Wymagania edukacyjne uwzględniają zapisy z „Podstawy programowej kształcenia ogólnego” dotyczące kształcenia w gimnazjum i programu „Słowa na czasie” (95/1/2009) oraz „Swoimi słowami” (79/1/2009) Nowej Ery.

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA UWZGLĘDNIA:

1. Cele oceniania.
2. Treści programowe podlegające ocenianiu.
3. Zasady przedmiotowego systemu oceniania.
4. Obszary aktywności podlegające ocenianiu.
5. Narzędzia sprawdzające stopień opanowania wiadomości i umiejętności oraz sposoby wskazywania kierunków dalszej pracy.
6. Metody sprawdzania osiągnięć.
7. Kryteria oceniania wypowiedzi ustnych.
8. Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych:
  - Pracy stylistycznej.
  - Krótkich form wypowiedzi.
  - Dyktanda.
9. Kryteria oceniania interpretacji głosowej tekstów wygłaszanych z pamięci.

I CELE OCENIANIA

Do najważniejszych celów oceniania przedmiotowego z języka polskiego należą:

- bieżące, okresowe i roczne informowanie ucznia i jego rodziców o poziomie osiągnięć edukacyjnych, postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach,
- motywowanie do pracy,
- wspieranie ucznia w rozwoju,
- diagnozowanie osiągnięć uczniów,
- dostarczanie informacji o skuteczności procesu nauczania,
- umożliwienie dokonania samooceny.

II ZASADY PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA

1. Ogólne

- A.** Wymagania programowe uwzględniają wymagania podstawowe, odpowiadające wymaganiom koniecznym i podstawowym, oraz ponadpodstawowe, odpowiadające wymaganiom rozszerzającym i dopełniającym.

- B.** Wymagania podstawowe obejmują wiadomości i umiejętności łatwe lub bardzo łatwe, bezpośrednio przydatne w życiu (w mniejszym stopniu – naukowe), niezbędne do kontynuowania edukacji, naukowo pewne, doniosłe, sprawdzone, które odpowiadają ocenom: *dopuszczający* i *dostateczny*, przy czym uczeń otrzymuje:
- *dopuszczający* za niepełne spełnienie wymagań podstawowych,
  - *dostateczny* przy pełnym spełnieniu wymagań podstawowych.
- C.** Wymagania ponadpodstawowe obejmują wiadomości i umiejętności trudne oraz bardzo trudne do opanowania; teoretyczne, ważne naukowo, poszerzające wiedzę o przedmiocie, naukowo twórcze; przydatne, ale nie niezbędne w dalszej nauce, które odpowiadają ocenom *dobry* i *bardzo dobry*, przy czym uczeń otrzymuje:
- *dobry* za niepełne spełnienie wymagań ponadpodstawowych,
  - *bardzo dobry* przy pełnym spełnieniu wymagań ponadpodstawowych.
  - Stopień *niedostateczny* dostaje uczeń, który nie spełnia wymagań podstawowych w stopniu stanowiącym minimalny próg zaliczenia.
  - Stopień *celujący* otrzymuje uczeń spełniający wymagania podstawowe i ponadpodstawowe, a także mający wyższe, ponadprogramowe umiejętności lub wiadomości.

2. Oceny śródroczne i roczne

- A.** Oceny śródroczne i roczne nie są średnią arytmetyczną uzyskanych ocen cząstkowych.
- B.** Na ocenę składają się obszary:
- ocena wiadomości i umiejętności ucznia (wyrażona uzyskanymi przez ucznia ocenami cząstkowymi);
  - aktywność, inicjatywa i praca na lekcji (efektywna praca w grupie, udział w dyskusjach, udział w różnych formach pracy podczas lekcji, np. inscenizacje, dramy, konkursy klasowe itp.);
  - ocena postępów w nauce, tzn. wyższy poziom motywacji, zaangażowania, wkładu pracy, widoczne w uzyskiwanych wynikach;
  - właściwa postawa ucznia (systematyczność, obowiązkowość itp.).

3. Szczegółowe

- A.** Dłuższe wypracowania domowe, prace klasowe, testy, sprawdziany są obowiązkowe. Jeżeli uczeń z przyczyn losowych nie mógł ich pisać, powinien to uczynić w terminie dwutygodniowym od powrotu do szkoły.
- B.** Prace klasowe, testy, sprawdziany są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, a termin ich przeprowadzenia odnotowywany jest w dzienniku elektronicznym.
- C.** Dłuższe prace pisemne domowe (wypracowania różnego typu) są zadawane z przynajmniej tygodniowym wyprzedzeniem.

- D.** Ustala się, że pisemne prace domowe (wypracowania) uczniowie wykonują - zgodnie z poleceniem nauczyciela - na kartkach lub w zeszytach przedmiotowych.
- E.** Nieoddanie pracy w wyznaczonym terminie skutkuje oceną niedostateczną, którą uczeń może poprawić.
- F.** Ocenie podlegają wybrane przez nauczyciela prace domowe napisane w zeszycie przedmiotowym. Za pracę domową uważa się nie tylko prace pisemne, ale także przeczytanie tekstu kultury.
- G.** Jeżeli uczeń był nieobecny w szkole lub nie miał na lekcji zeszytu, w tym zeszytu ćwiczeń, musi uzupełnić na bieżąco notatki z lekcji (zeszyt, ćwiczenia) i po uzupełnieniu przedstawić go nauczycielowi. Fakt ten nauczyciel potwierdza podpisem z datą w zeszycie ucznia.
- H.** Trzy razy w semestrze uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji bez żadnych sankcji. Dotyczy to także braku zeszytu lub ćwiczeń. Każde następne nieprzygotowanie skutkuje oceną niedostateczną.
- I.** Prace klasowe, sprawdziany, testy są gromadzone przez nauczyciela przez rok. Mają do nich wgląd uczeń i jego rodzice w obecności nauczyciela.
- J.** Każda ocena jest opatrzona ustnym lub pisemnym komentarzem nauczyciela, wskazującym uczniowi sposoby podniesienia poziomu swoich osiągnięć edukacyjnych.
- K.** Nauczyciel informuje ucznia i jego rodziców/opiekunów o bieżących, semestralnych i końcoworocznych ocenach poprzez zapis w dzienniku elektronicznym.

III ZASADY POPRAWIANIA OCEN BIEŻĄCYCH

- 1.** Uczeń ma prawo do poprawiania ocen bieżących – zgodnie z przyjętymi zasadami:
  - oceny ze sprawdzianu (dłuższego) – do 2. tygodni od dnia otrzymania oceny;
  - oceny z kartkówki – do tygodnia (jeśli temat kartkówki jest kontynuowany na bieżących zajęciach – uczeń powinien zgłosić się do odpowiedzi ustnej);
  - oceny za dłuższe zadanie literackie – do 7 dni od chwili otrzymania oceny (powtórne napisanie zadania, przy czym możliwa jest niewielka zmiana tematu);
  - uczeń ma prawo do jednokrotnego poprawienia oceny;
  - o możliwości poprawienia przez ucznia innej oceny niż ocena niedostateczna decyduje nauczyciel.
- 2.** Uczeń powinien sam zgłosić chęć poprawy oceny w odpowiednim terminie.
- 3.** Poprawa oceny tylko w wyjątkowych przypadkach może odbywać się podczas bieżących zajęć (np. powtórna kartkówka dla całej klasy czy większej grupy uczniów). **Uczeń**

powinien zgłosić się na zajęcia dodatkowe (np. wyrównawcze) po uprzednim ustaleniu z nauczycielem.

4. Ocena pierwsza – jeśli została wpisana do dziennika – po poprawie nie zostaje anulowana.

IV TREŚCI PROGRAMOWE PODLEGAJĄCE OCENIANIU

1. Czytanie i słuchanie.
2. Samokształcenie i docieranie do informacji.
3. Świadomość językowa.
4. Analiza i interpretacja tekstów kultury.
5. Tworzenie wypowiedzi.
6. Znajomość tekstów kultury.
7. Samodoskonalenie.

V RODZAJE AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIANIU

Ocenie podlegają następujące formy pracy i dokonania ucznia:

a. Wypowiedzi ustne:

- odpowiedź na pytanie,
- odpowiedzi dotyczące czytania i odbioru tekstów kultury,
- referowanie zagadnień,
- udział w dyskusji,
- opowiadanie,
- spontaniczne zabieranie głosu,
- dialog,
- recytacja,
- prezentacja.

b. Wypowiedzi pisemne w różnej formie:

- dłuższe formy wypowiedzi redagowane w klasie,
- dłuższe formy wypowiedzi redagowane w domu,
- testy,
- dyktanda,
- odpowiedzi na pytania,
- notatki w różnej formie,
- kilkudzaniowe odpowiedzi na pytania,

- wykonane ćwiczenia,
  - teksty użytkowe,
  - referaty i prezentacje własne;
- c. Zadania praktyczne:
- projekty,
  - prezentacje multimedialne,
  - inscenizacje,
  - nagrania,
  - plakaty,
  - albumy itp.
- d. Praca zespołowa i prezentowanie jej wyników.
- e. Wykonywanie zadań domowych – obowiązkowych i dodatkowych.
- f. Przeczytanie lektur.
- g. Aktywność i inicjatywa przejawiane na lekcjach.
- h. Samodzielnie i zespołowo wykonywane zadania złożone (w tym projekty edukacyjne).
- i. Recytacja utworów literackich.
- j. Udział w szkolnych przedstawieniach teatralnych.
- k. Różne formy wypowiedzi związane z przekładem intersemiotycznym (np. poezja śpiewana, wykonanie plakatu, nakręcenie filmu).

VI METODY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ

1. Pisemne prace wykonywane w klasie:
  - prace klasowe – stylistyczne - co najmniej jedna w semestrze,
  - praca klasowa z nauki o języku – co najmniej jedna w semestrze,
  - praca stylistyczna będąca częścią testu i podlegająca osobnej ocenie,
  - sprawdzian umiejętności i wiedzy z kształcenia językowego 2 w semestrze,
  - testy sprawdzające czytanie i odbiór tekstów kultury (2 w semestrze),
  - ćwiczenia, zadania wykonywane na lekcji,
2. Pisemne prace domowe:
3. Wypowiedzi ustne.
4. Zadania praktyczne.
5. Aktywność na lekcji.
6. Zadania podejmowane samodzielnie.
7. Udział w konkursach.

**VII NARZĘDZIA SPRAWDZAJĄCE STOPIEŃ OPANOWANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI
ORAZ SPOSOBY WSKAZYWANIA KIERUNKÓW DALSZEJ PRACY**

Narzędzie	Zasady przeprowadzania	Formy poprawiania	Ustalona liczba w semestrze
praca klasowa test	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzana po powtórzeniu materiału, • potwierdzona wpisem do dziennika; • zapowiadana tydzień wcześniej, • praca klasowa do wglądu dla rodziców na spotkaniach indywidualnych lub u nauczyciela przedmiotu. • Czas trwania – do 90 minut. 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie i oddanie do dwóch tygodni, • uczeń poprawia ocenę niedostateczną w terminie ustalonym z nauczycielem, nie później niż dwa tygodnie od omówienia poprawionej pracy klasowej. ★ wskazanie dodatkowych źródeł informacji, ★ kryterialne sprawdzanie prac stylistycznych (punktacja 0-1 umożliwiająca uczniowi samoocenę lub recenzja), ★ wskazanie ćwiczeń umożliwiających skorygowanie błędów, uzupełnienie braków w wiedzy ucznia. 	Ustalona liczba w semestrze
sprawdzian	<ul style="list-style-type: none"> • obejmuje dział lub fragment danego działu nie więcej niż 5 tematów, • czas trwania - do 45 minut, • może mieć formę testu, • zapowiedziany na tydzień przed i potwierdzony wpisem do dziennika, • informacja o ocenie pisemna na danej pracy, • sprawdziany do wglądu dla rodziców na spotkaniach indywidualnych lub u nauczyciela przedmiotu. 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie i oddanie tydzień po przeprowadzeniu sprawdzianu, • uczeń poprawia ocenę niedostateczną w terminie ustalonym z nauczycielem, nie później niż tydzień od omówienia poprawionego sprawdzianu, ★ jw. ★ w przypadku testu/ kartkówki sprawdzającej czytanie ze zrozumieniem zalecenie i wskazanie ćwiczeń związanych z czytaniem. 	Przynajmniej 1 w semestrze, a 3 w ciągu roku
kartkówka	<ul style="list-style-type: none"> • obejmuje materiał wyłącznie z ostatniego tematu, • czas trwania – do 15 minut, • nie jest zapowiadana, • może dotyczyć rozumienia tekstu zadanego do przeczytania w domu, • informacja o ocenie - pisemna na kartkówce. 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie i oddanie w ciągu tygodnia, • nie podlega poprawie. 	Dowolnie, w odniesieniu do sytuacji dydaktycznej

VIII USTALENIE LICZBY PRAC DOMOWYCH, CZĘSTOTLIWOŚCI ORAZ CZASU NA ICH PRZYGOTOWANIE

Rodzaj pracy domowej	Częstotliwość zadawania	Czas na przygotowanie pracy przez ucznia
• Projekty	1 x w roku	do 1 miesiąca
• Duże prace literackie	2-3 x w semestrze	1-2 tygodnie
• Uzupełnianie, rozwiązanie ćwiczeń	na bieżąco	na kolejną lekcję
• Krótkie formy wypowiedzi	na bieżąco	na kolejną lekcję
• Kilkudzaniowe wypowiedzi	na bieżąco	na kolejną lekcję
• Ustne utrwalenie lekcji	na bieżąco	na kolejną lekcję
• Przygotowanie recytacji	1- 2 razy w roku	tydzień
• Przeczytanie obszernej lektury	zgodnie z programem	co najmniej 2 tygodnie
• Przeczytanie krótkiej lektury	zgodnie z programem	tydzień
• Przeczytanie tekstu z podręcznika	na bieżąco	na kolejną lekcję

Formy aktywności:

Formy aktywności:	Liczba ocen w semestrze (minimum)
• Prace klasowa	2
• Kartkówka	2
• Mówienie	1
• Recytacja	1
• Prace domowe	3
• Praca w grupach	1
• Aktywność na lekcji	1 (pięć plusów = bdb)

IX KRYTERIA OCENIANIA**A. Dyktando**

1. Podczas oceny dyktanda rozróżnia się błędy ortograficzne dwóch rodzajów:
  - a) podstawowe (zasadnicze)
  - b) drugorzędne
2. Za drugorzędne błędy ortograficzne uznaje się błędy w zakresie pisowni:
  - a) łącznej lub rozłącznej wyrażen przyimkowych, przyimków złożonych, partykuł b) nie z imiesłowami przymiotnikowymi
  - c) wyrażen i wyrazów obcych
  - d) nazwisk i nazw rzadko używanych
  - e) wyrazów przy przenoszeniu (dzielenie)
  - f) dopełniacza rzeczowników zakończonych na: -ia, -ja
  - g) -en, -em, -on, -om w wyrazach zapożyczonych
  - h) Uproszczeń spółgłoskowych w grupach – dzki, -cki, -dztwo, -ctwo;
  - i) -by z różnymi częściami mowy (oprócz czasownika)
3. Pozostałe błędy ortograficzne uznaje się za podstawowe.
4. Błąd wynikający z naruszenia tej samej zasady, a występujący w tekście wielokrotnie, jest traktowany jak jeden błąd.
5. Za podstawowe (zasadnicze) uznaje się błędy interpunkcyjne, wobec których można zastosować kryterium interpunkcji syntaktycznej.
6. Na danym poziomie nauczania brane są pod uwagę błędy wynikające z materiału danej i poprzednich klas.

Stopień	Kategorie i liczba błędów:
celujący (6)	<ul style="list-style-type: none"> • 0 błędów ortograficznych. • Dopuszczalny 1 błąd interpunkcyjny. • Praca estetyczna, bez skreśleń.
bardzo dobry (5)	<ul style="list-style-type: none"> • 1 błąd ortograficzny I kategorii lub 2 błędy ortograficzne drugorzędne. • Dopuszczalne 2 błędy interpunkcyjne zasadnicze.
dobry (4)	<ul style="list-style-type: none"> • 2 błędy ortograficzne podstawowe lub 4 błędy drugorzędne. • Dopuszczalne 3 błędy interpunkcyjne zasadnicze.
dostateczny (3)	<ul style="list-style-type: none"> • 3 błędy ortograficzne zasadnicze lub najwyżej 6 błędów II kategorii. • Dopuszczalne 4 błędy interpunkcyjne zasadnicze.
dopuszczający (2)	<ul style="list-style-type: none"> • 4 błędy ortograficzne podstawowe lub 7 błędów II kategorii • Uczeń może popełnić do 6 błędów interpunkcyjnych zasadniczych.
niedostateczny (1)	<ul style="list-style-type: none"> • 5 i więcej błędów ortograficznych I kategorii lub 8 i więcej II kategorii. • Powyżej 6 błędów interpunkcyjnych zasadniczych.

B. WYPOWIEDŹ USTNA

Ocena celująca:

- umiejętne wykorzystywanie w wypowiedzi materiału pozalekturowego oraz wiedzy z innych dziedzin nauki i kultury;
- wypowiedź spójna, logiczna, bezbłędna językowo i wykazująca się wysokim poziomem merytorycznym;
- krytycyzm, śmiałość argumentacji, samodzielność myślenia;
- umiejętność obrony własnego stanowiska w trakcie dyskusji, formułowanie obiektywnych i krytycznych wniosków;
- umiejętne i swobodne posługiwanie się pojęciami abstrakcyjnymi oraz terminami specjalistycznymi;
- zajęcie aktywnego stanowiska nadawcy i odbiorcy komunikatu werbalnego, wzbudzenie zainteresowania słuchaczy;
- oprócz tego, takie wymogi, jak na ocenę bardzo dobrą.

Ocena bardzo dobra:

- wykazanie się bardzo dobrą znajomością materiału programowego;
- tworzenie precyzyjnych i spójnych wypowiedzi, hierarchizowanie elementów treści (logiczny układ całości, wyraźne zaznaczenie wstępu, rozwinięcia, wniosków);
- umiejętne włączanie się do dyskusji: prezentowanie własnego stanowiska i punktu widzenia, przemyślana i dojrzała argumentacja, formułowanie obiektywnych wniosków, umiejętność słuchania cudzych racji;
- wygłaszanie przemówień, referatów;
- dokonywanie uogólnień, samodzielnych sądów i spostrzeżeń;
- bogaty zasób słownictwa, sprawne posługiwanie się nowo poznanymi terminami i pojęciami;
- wypowiadanie się zgodne z normą językową;
- właściwe tempo i intonacja wypowiedzi;
- komunikatywność przekazu;
- kultura wypowiedzi.

Ocena dobra:

- swobodne i sensowne wypowiadanie się zgodne z tematem, poparte argumentacją;
- samodzielne formułowanie wniosków;
- uchwycenie zależności i związków między zjawiskami;
- dbałość o spójność i przejrzystość wypowiedzi;
- wyrażanie i uzasadnianie własnego stanowiska w trakcie prowadzonej dyskusji;
- podejmowanie prób wygłaszania przemówień;
- celowe wprowadzanie do wypowiedzi nowo poznanych słów, związków frazeologicznych, terminów teoretycznoliterackich;
- tworzenie logicznych i spójnych wypowiedzi wielozdaniowych, zgodnych z ogólnopolską normą językową;
- poprawne konstruowanie zdań złożonych;
- właściwe tempo i intonacja wypowiedzi.

Ocena dostateczna:

- trafna, samodzielna, ale zbyt krótka wypowiedź zgodna z określonym tematem, poprawna merytorycznie (z niewielkimi usterkami stylistycznymi), w większości odtwórcza, uproszczona;
- próby argumentowania własnego stanowiska w dyskusji i formułowania wniosków;
- posługiwanie się podstawowymi terminami i pojęciami teoretycznoliterackimi;

- poprawne słownictwo, unikanie stylu potocznego, dążenie do zgodności z ogólnopolską normą wymowy;
- na ogół poprawne konstrukcje składniowe.

Ocena dopuszczająca:

- odtwórcza prezentacja wiadomości;
- nieumiejętna selekcja materiału, wypowiedź nieuporządkowana;
- tworzenie logicznej wypowiedzi jednozdaniowej, próby formułowania wypowiedzi kilkuzdaniowej, wspomagane przez nauczyciela (pytania pomocnicze);
- próba zajęcia własnego stanowiska w dyskusji;
- słaba znajomość terminów teoretycznoliterackich;
- ubogi zasób słownictwa, częste posługiwanie się stylem potocznym;
- na ogół poprawne pod względem składniowym budowanie zdań.

Ocena niedostateczna:

- niespełnianie wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

C. INTERPRETACJA GŁOSOWA TEKSTÓW WYGLĄSZANYCH Z PAMIĘCI

Ocena celująca:

- ciekawa interpretacja głosowa, uwzględniająca charakter tekstu;
- artystyczna prezentacja utworu (np. umiejętne wykorzystanie rekwizytów);
- oryginalność, ekspresja, „pomysł” na tekst;
- wzbudzenie zainteresowania słuchaczy;
- oprócz tego wymogi jak na ocenę bardzo dobrą.

Ocena bardzo dobra:

- interpretacja głosowa uwzględniająca specyfikę utworu (np. temat, kompozycję, nastrój);
- próba artystycznej prezentacji tekstu (np. wykorzystanie rekwizytów, gestykulacji, mimiki).
- oprócz tego wymogi jak na ocenę dobrą.

Ocena dobra:

- bezbłędne opanowanie pamięciowe tekstu;
- właściwa artykulacja, dykcja, intonacja;
- dążenie do poprawnej interpretacji głosowej, zgodnej z charakterem utworu (odpowiednie: modulacja głosu, tempo wypowiedzi, elementy gestykulacji i mimiki).

Ocena dostateczna:

- poprawne wygłoszenie tekstu z pamięci (dopuszczalne 2-3 drobne pomyłki);
- próba interpretacji głosowej;
- właściwa dykcja i intonacja;
- odpowiednie tempo wypowiedzi.

Ocena dopuszczająca:

- słabe opanowanie pamięciowe tekstu (ok. 60 – 70%);
- wyraźne wygłoszenie utworu, uwzględniające w miarę na ogół poprawne przestankowanie;
- dążenie do poprawności intonacyjnej.

Ocena niedostateczna

- niespełnianie wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

D. Wypowiedź stylistyczna**1. Treść (0 – 4 p.)****ROZPRAWKA**

Poziomy wykonania				
I poziom 4 punkty	II poziom 3 punkty	III poziom 2 punkty	IV poziom 1 punkt	V poziom 0 punktów
<ul style="list-style-type: none"> ♦ Praca odnosi się do problemu sformułowanego w temacie. ♦ Praca przedstawia stanowisko autora. ♦ Praca wyczerpuje wymagania tematu. ♦ Praca zawiera trafną i wnikliwą argumentację. ♦ Autor zachowuje logikę wyводу podkreślona segmentacją tekstu. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Praca odnosi się do problemu sformułowanego w temacie. ♦ Praca przedstawia stanowisko autora. ♦ Praca nie wyczerpuje wymagań tematu. ♦ Praca zawiera trafną argumentację. ♦ W przeważającej części autor zachowuje logikę wyводу. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Praca w przeważającej części odnosi się do problemu sformułowanego w temacie. ♦ Praca przedstawia stanowisko autora. ♦ Praca nie wyczerpuje wymagań tematu. ♦ Praca zawiera częściowo trafną argumentację. ♦ Autor częściowo zachowuje logikę wyводу. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Praca jest luźno związana z problemem sformułowanym w temacie. ♦ Praca przedstawia stanowisko autora. ♦ Praca zawiera próbę analizy tematu. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Praca nie odnosi się do problemu sformułowanego w temacie lub nie zawiera argumentacji.

CHARAKTERYSTYKA

I poziom 4 punkty	II poziom 3 punkty	III poziom 2 punkty	IV poziom 1 punkt	V poziom 0 punktów
<ul style="list-style-type: none"> ♦ Pisze charakterystykę postaci wskazanej w temacie, zachowując spójność całej wypowiedzi; ♦ prezentuje postać; ♦ opisuje cechy zewnętrzne; ♦ prezentuje cechy wewnętrzne i wskazuje zależności między cechami charakteru a postępowaniem postaci; ♦ dokonuje oceny postaci, uzasadnia swoją opinię. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Pisze charakterystykę postaci wskazanej w temacie, zachowując spójność w przeważającej większości wypowiedzi; ♦ prezentuje postać; ♦ opisuje cechy zewnętrzne; ♦ prezentuje większość cech wewnętrznych i wskazuje zależności między niektórymi cechami charakteru a postępowaniem postaci. ♦ dokonuje oceny postaci. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Pisze w przeważającej części charakterystykę postaci wskazanej w temacie; ♦ prezentuje postać; ♦ opisuje cechy zewnętrzne; ♦ prezentuje niektóre cechy wewnętrzne i podejmuje próbę ukazania zależności między przynajmniej jedną cechą charakteru a postępowaniem postaci. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Podejmuje próbę napisania charakterystyki postaci wskazanej w temacie; ♦ podaje przynajmniej jedną informację o postaci; ♦ wymienia przynajmniej jedną cechę zewnętrzną; ♦ wymienia cechy wewnętrzne postaci. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Charakteryzuje inną postać lub pisze pracę w innej formie.

I Realizacja tematu (0 – 6 pkt)	<ul style="list-style-type: none"> • Większa część pracy zgodna z tematem i poprawna merytorycznie. • Część sprawozdawcza zawiera najistotniejsze elementy ocenianego dzieła. • Pojawia się analiza krytyczna większości wymienionych informacji. • Przytoczenie opinii innych ludzi (cytaty, wypowiedzi). 	0-1 0-2 0-2 0-1 0-1
II Kompozycja* (0-3 pkt)	<ul style="list-style-type: none"> • Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji. • Tekst jest spójny (istnieją językowe nawiązania pomiędzy poszczególnymi częściami pracy). • Tekst jest logicznie uporządkowany.(nie pojawiają się nieuzasadnione powtórzenia). 	0-1 0-1 0-1
III Język i styl* (0-4 pkt)	<ul style="list-style-type: none"> • 0 – 3 błędy językowe -3 punkty • 4 błędy – 2 punkty • 5 błędów -1 punkt • 6 błędów – 0 punktów • Poprawne (pod względem znaczeniowym) słownictwo, również w związkach frazeologicznych. • Poprawna odmiana wyrazów oraz łączenie wyrazów w zdania i zdań pojedynczych w zdania złożone (nie pojawia się powtarzanie tych samych struktur zdaniowych). • Trafnie dobrane środki językowe (nie pojawiają się: wulgaryzmy, nieuzasadnione kolokwializmy, wielosłowie, wieloznaczność, nieuzasadnione powtarzanie wyrazów, nadużywanie wyrazów obcych i nieuzasadnionych wyrażenia typu: <i>praktycznie rzecz biorąc, dajmy na to, powiedzmy</i>). 	0-3
	<ul style="list-style-type: none"> • Styl jest funkcjonalny (dostosowany do sytuacji komunikacyjnej, formy wypowiedzi). 	0-1
IV Ortografia* (0-2)	<ul style="list-style-type: none"> • 0 błędów – 2 punkty • 1błąd – 1 punkt • 2 błędy – 0 punktów 	0-2
V Interpunkcja* (0-1)	Dopuszczalne 3 błędy	0-1

2. Segmentacja tekstu (0 – 1p.)

1 p. : segmentacja konsekwentna i celowa, zachowany logiczny tok rozważań.

0 p.: segmentacja przypadkowa lub brak segmentacji, brak uporządkowania logicznego.

3. Styl (0 – 1p.)

1p.: styl konsekwentny, dostosowany do przyjętej formy wypowiedzi.

0 p.: styl niekonsekwentny lub niedostosowany do przyjętej formy wypowiedzi.

4. Język (0 – 2p.)

2 p.: dopuszczalne 3 błędy składniowe lub leksykalne, lub frazeologiczne, lub fleksyjne.

1p.: dopuszczalne 4 błędy składniowe lub leksykalne, lub frazeologiczne, lub fleksyjne.

0p.: powyżej 4 błędów składniowych lub leksykalnych, lub frazeologicznych, lub fleksyjnych.

5. Ortografia (0 – 1p.)

1p.: dopuszczalnej 2 błędy.

0p.: powyżej 2 błędów.

6. Interpunkcja (0 – 1p.)

1p.: dopuszczalne 3 błędy.

0p: powyżej 3 błędów.

KRYTERIA OCENY PRACY STYLISTYCZNEJ (0- 20 PKT.)

KRYTERIA OCENY	LICZBA PUNKTÓW
I. ZGODNOŚĆ Z TEMATEM I JEGO ROZWINIĘCIEM	
1. Praca świadczy o zrozumieniu tematu.	0 - 1
2. Tekst jest w pełni zgodny z tematem.	0 - 1
3. Temat został rozwinięty w ramach określonej koncepcji jego ujęcia przez ucznia.	0 - 1
II. TREŚĆ	
4. Dobór przykładów jest trafny i celowy.	0 - 1
5. Praca świadczy o kulturze humanistycznej autora.	0 - 1
6. Temat został ujęty w sposób twórczy i oryginalny.	0 - 1
III. FORMA WYPOWIEDZI	
7. Sformułowanie wstępu charakterystycznego dla danej formy wypowiedzi (np. postawienie tezy w rozprawce).	0 - 1
8. Dobór elementów charakterystycznych dla danej formy wypowiedzi (np. argumentów w rozprawce, dialogu w opowiadaniu itp.).	0 - 1
9. Zredagowanie zakończenia charakterystycznego dla danej formy wypowiedzi (np. podanie wniosków).	0 - 1
IV. KOMPOZYCJA	
10. Tekst ma kompozycję trójdzielną z zachowaniem właściwych proporcji.	0 - 1
11. Tekst jest spójny i logicznie zbudowany.	0 - 1
V. JĘZYK	
12. Składnia i fleksja tekstu jest poprawna (najwyżej 2 błędy niezakłócające komunikatywności wypowiedzi).	0 - 1
13. Nie ma rażących błędów leksykalnych i frazeologicznych (dopuszczalne 2 błędy).	0 - 1
14. Bogactwo słownictwa.	0 - 1
15. Styl jest jasny, zrozumiały.	0 - 1
16. Styl jest funkcjonalny (dostosowany do sytuacji komunikacyjnej, tematu, formy wypowiedzi itp.).	0 - 1
VI. ZAPIS	
17. Ortografia jest poprawna (dopuszczalny 1 błąd).	0 - 2
18. Interpunkcja jest poprawna (w zdaniach podrzędnie złożonych, w wyrażeniach wtrąconych, przy wyliczaniu-dopuszczalne 3 błędy).	0 - 1
19. Układ graficzny jest przejrzysty (akapity).	0 - 1
20. Pismo jest czytelne.	0 - 1

KRYTERIA OCENIANIA KRÓTKICH FORM WYPOWIEDZI**NOTATKA**

Kryteria	Zasady przyznawania punktów	Punktacja
1. Realizacja tematu	Uwzględnienie co najmniej 3. istotnych informacji. Selekcja materiału.	0 – 1 0 – 1
2. Kompozycja	Zachowanie spójności wypowiedzi i jej poprawny układ.	0 – 1
3. Język i styl	Przestrzeganie poprawności językowej i stylistycznej (poprawna odmiana wyrazów oraz łączenie wyrazów w zdaniu i zdań pojedynczych w zdania złożone).	0 – 1
	Trafny dobór środków językowych. (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1
4. Zapis	Przestrzeganie poprawności ortograficznej.	0 – 1
	Przestrzeganie poprawności interpunkcyjnej.	0 – 1

PLAN WYDARZEŃ

Kryteria	Zasady przyznawania punktów	Punktacja
1. Realizacja tematu	Przedstawienie najważniejszych wydarzeń, osób.	0 – 1
	Plan zawiera co najmniej 4 punkty.	0 – 1
2. Kompozycja	Zapisanie w punktach /z zachowaniem logicznego porządku wydarzeń/	0 – 1
3. Język i styl	Zachowanie jednolitej konstrukcji składniowej we wszystkich punktach /zdania bądź równoważniki zdań/	0 – 1
	Trafny dobór środków językowych.	0 – 1
4. Zapis	Przestrzeganie poprawności ortograficznej. (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1
	Przestrzeganie poprawności interpunkcyjnej. (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1

STRESZCZENIE

Kryteria	Zasady przyznawania punktów	Punktacja
1. Realizacja tematu	Podanie niezbędnych informacji	0 – 1
	Brak zbędnych informacji	0 – 1
2. Kompozycja	Zachowanie spójności wypowiedzi, jej chronologiczny układ, zamknięcie wypowiedzi w pięciu zdaniach, eliminacja dialogów/obowiązuje spełnienie wszystkich wymogów/	0 – 1
3. Język i styl	Przestrzeganie poprawności językowej i stylistycznej /poprawna odmiana wyrazów oraz łączenie wyrazów w zdaniu i zdań pojedynczych w zdanie złożone/ trafny dobór środków językowych /dopuszczalny 1 błąd/	0 – 1
		0 – 1
4. Zapis	Przestrzeganie poprawności ortograficznej. (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1
	Przestrzeganie poprawności interpunkcyjnej. (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1

OGŁOSZENIE / ZAWIADOMIENIE

Kryteria	Zasady przyznawania punktów	Punktacja
1. Realizacja tematu	Wskazanie nadawcy, określenie jego intencji /celu ogłoszenia/ oraz kontaktu /adres, telefon/	0 – 1
	Dostosowanie wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej /np. przez zastosowanie wyrazów o charakterze perswazyjnym, brak zbędnych informacji, ocen, komentarzy/, zwięzłość, komunikatywność	0 – 1
2. Kompozycja	Zachowanie spójności wypowiedzi i jej poprawny układ	0 – 1
3. Język i styl	Poprawność językowa i stylistyczna - słownictwo, odmiana wyrazów, budowa zdań pojedynczych i złożonych / nie powtarzają się te same struktury zdaniowe, nie pojawiają się kolokwializmy, wielosłowie, wieloznaczność, nieuzasadnione powtarzanie wyrazów/	0 – 1
	dopuszczalny 1 błąd	0 – 1
4. Zapis	Przestrzeganie poprawności ortograficznej. (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1
	Przestrzeganie poprawności interpunkcyjnej. (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1

ZAPROSZENIE

Kryteria	Zasady przyznawania punktów	Punktacja
1. Realizacja tematu	Wskazanie adresata, nadawcy, określenie miejsca, czasu, celu /Kto? Kogo? Kiedy? – dzień, miesiąc, rok, godzina - Gdzie? Dlaczego? /	0 – 1
	Zastosowanie wyrazów o charakterze perswazyjnym /przynajmniej jeden zwrot/	0 – 1
2. Kompozycja	Zachowanie spójności wypowiedzi i właściwego układu graficznego tekstu.	0 – 1
3. Język i styl	Poprawność językowa i stylistyczna - słownictwo, odmiana wyrazów, budowa zdań pojedynczych i złożonych / nie powtarzają się te same struktury zdaniowe, nie pojawiają się kolokwializmy, wielosłowie, wieloznaczność, nieuzasadnione powtarzanie wyrazów/	0 – 1
	dopuszczalny 1 błąd	0 – 1
4. Zapis	Przestrzeganie poprawności ortograficznej. (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1
	Przestrzeganie poprawności interpunkcyjnej. (<i>dop. 1 błąd</i>)	0 – 1

PODANIE

Kryteria	Zasady przyznawania punktów	Punktacja
1. Realizacja tematu	Określenie rodzaju prośby, jej umotywowanie oraz dostosowanie wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej /zwięzłość, komunikatywność, zwroty grzecznościowe/.	0 – 1
		0 – 1
2. Kompozycja	Zachowanie wszystkich formalnych wyróżników podania /data, wskazanie nadawcy, wskazanie adresata, podpis/	0 – 1
3. Język i styl	Poprawność językowa i stylistyczna - słownictwo, odmiana wyrazów, budowa zdań pojedynczych i złożonych / nie powtarzają się te same struktury zdaniowe, nie pojawiają się kolokwializmy, wielosłowie, wieloznaczność, nieuzasadnione powtarzanie wyrazów.	0 – 1
		0 – 1
4. Zapis	Przestrzeganie poprawności ortograficznej. (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1
	Przestrzeganie poprawności interpunkcyjnej. (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1

DEDYKACJA

Kryteria	Zasady przyznawania punktów	Punktacja
1. Realizacja tematu	Wskazanie adresata, nadawcy, określenie miejsca, czasu oraz celu i przedmiotu.	0 – 1
	Dostosowanie wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej (np. stylizacja, cytat, wyrazy sympatii).	0 – 1
2. Kompozycja	Zachowanie spójności i właściwego układu graficznego tekstu.	0 – 1
3. Język i styl	Przestrzeganie poprawności językowej i stylistycznej /poprawna odmiana wyrazów oraz łączenie wyrazów w zdaniu i zdań pojedynczych w zdanie złożone/ trafny dobór środków językowych.	0 – 1
		0 – 1
4. Zapis	Przestrzeganie poprawności ortograficznej. (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1
	Przestrzeganie poprawności interpunkcyjnej. (<i>dop. 1 błąd</i>)	0 – 1

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY**KLASA I**

Stopień celujący otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie czytania i słuchania:

- bardzo sprawnie czyta cicho ze zrozumieniem oraz głośno, dostosowując intonację do czytanych treści,
- sposób interpretowania odczytywanego tekstu wskazuje na pełne zrozumienie go,
- bezbłędnie stosuje znaki przestankowe w odczytywanym na głos tekście,
- bez problemów wyszukuje w tekście potrzebne informacje, analizuje i porządkuje je,
- odróżnia fakty od opinii,
- dostrzega intencję osoby mówiącej w tekście, potrafi wyjaśnić motywy jej postępowania,
- dostrzega celowe zabiegi manipulacyjne w różnorodnych tekstach pisanych,
- potrafi aktywnie słuchać,
- „mowa ciała” ucznia sugeruje jego zaangażowanie, zainteresowanie.

2. W zakresie samokształcenia i docierania do informacji:

- sprawnie posługuje się różnymi słownikami w celu wyjaśnienia problemów, wątpliwości,
- potrafi wyszukiwać i porządkować informacje na określony temat, korzystając z zasobów biblioteki szkolnej,
- sprawnie porusza się w katalogu bibliotecznym, gromadząc literaturę przedmiotu na określony temat,
- potrafi sprawnie wyszukiwać informacje w Internecie.

3. W zakresie świadomości językowej:

- bez problemów rozpoznaje teksty literackie, urzędowe, naukowe, wskazując na ich charakterystyczne cechy,
- analizując tekst literacki, potrafi wskazać jego dosłowną treść oraz wartości uniwersalne,
- bezbłędnie wskazuje w analizowanych tekstach archaizmy, korzystając z przypisów potrafi wyjaśnić ich znaczenie,
- zna i wskazuje cechy języka literackiego, języka potocznego, gwary,
- dokonuje pełnej analizy zdania pojedynczego, poprawnie nazywając części zdania, wskazując związki składniowe,
- prawidłowo klasyfikuje części mowy i odmienia je, wskazując temat i końcówkę fleksyjną,
- potrafi omówić budowę słotwórczą wyrazu, wskazać rodzinę wyrazów.

4. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury uczeń:

- potrafi nazwać uczucia i emocje, jakie wywołują w nim analizowane teksty kultury lub dzieła literackie,
- prawidłowo określa temat utworu, jego przesłanie,
- wskazuje wątek główny i wątki poboczne,

- potrafi omawiać tekst, zachowując chronologię wydarzeń i umieszczając go w kontekście epoki literackiej,
- posługuje się poprawnie terminologią z zakresu teorii literatury dotyczącą liryki, epiki i dramatu,
- poprawnie stosuje pojęcia: podmiot liryczny, narrator, narracja pierwszo- i trzecioosobowa, świat przedstawiony,
- zna i poprawnie określa funkcje środków poetyckich, takich jak: epitet, zdrobnienie, zgrubienie, animizacja, personifikacja, apostrofa, pytanie retoryczne, onomatopeja, anafora,
- potrafi poprawnie omówić wersyfikację tekstu poetyckiego,
- potrafi przytoczyć motywy pochodzące z mitologii, Biblii, a funkcjonujące we współczesnej literaturze i kulturze,
- potrafi omówić cechy poznanych w klasie I gatunków literackich, takich jak: mit, opowiadanie, przypowieść, powieść historyczna, powieść fantasy, tragedia, hymn, tren, ballada, bajka, pieśń,
- poprawnie posługuje się terminologią związaną z filmem i kinem w zakresie omówionym na zajęciach,
- wykazuje się wiedzą na temat współczesnego kina i filmu, potrafi przywołać filmy korespondujące z omawianymi tekstami literackimi,
- wykazuje się bardzo bogatą leksyką,
- dokonuje oceny moralnych i etycznych postaw człowieka, mając świadomość różnic obyczajowych i społecznych,
- posługuje się pojęciami: miłość, nienawiść, gniew, cierpienie, nadzieja, piękno, prawda, brzydota, dobro – zło.

5. W zakresie tworzenia wypowiedzi uczeń:

- sprawnie buduje poznane wypowiedzi pisemne, pamiętając o właściwej kompozycji i segmentacji tekstu,
- redaguje poprawne pod względem stylistycznym, leksykalnym, składniowym, ortograficznym i interpunkcyjnym formy wypowiedzi: zaproszenie, ogłoszenie, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, opis, baśń, sprawozdanie, list, plan wypowiedzi, charakterystykę postaci, opis przeżyć wewnętrznych,
- sprawnie organizuje swoją wypowiedź ustną, dbając o jej uporządkowany charakter i logiczność wyводу oraz prawidłową argumentację,
- posługuje się piękną polszczyzną, unika w oficjalnych wypowiedziach kolokwializmów, potrafi różnicować sposób wypowiedziania się w zależności od odbiorcy,
- w swoich wypowiedziach ustnych lub pisemnych prawidłowo stosuje frazeologizmy, cytaty, wykazując się wiedzą literacką i znajomością różnych zjawisk kultury,
- dobrze zna zasady ortograficzne i stosuje je w praktyce, nie popełnia błędów w pracach pisemnych.

6. W zakresie znajomości tekstów kultury:

- zna treść omawianych tekstów literackich, potrafi dokonać samodzielnej analizy, wskazać problematykę utworów,
- dostrzega i wskazuje walory omawianych tekstów literackich i tekstów kultury,
- wskazuje ich związki z innymi tekstami kultury,
- podaje propozycje innych tekstów literackich, tekstów kultury zbliżonych tematycznie do poznawanych utworów.

7. W zakresie samodoskonalenia uczeń:

- z własnej inicjatywy sięga po dodatkowe teksty literackie, przygotowuje materiały wzbogacające zajęcia,
- w twórczy i niekonwencjonalny sposób realizuje projekty edukacyjne z języka polskiego,
- interesuje się historią swojej miejscowości i własnego regionu,
- śledzi wydarzenia kulturalne, społeczne własnego regionu,
- uczestniczy w konkursach polonistycznych na terenie szkoły i poza nią, osiągając sukcesy,
- wiedza i umiejętności ucznia wykraczają poza wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania dla klasy I gimnazjum.

Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie czytania i słuchania:

- sprawnie czyta cicho ze zrozumieniem oraz głośno, dostosowując intonację do odczytywanych treści,
- rozumie w pełni czytany tekst,
- poprawnie stosuje znaki przestankowe w odczytywanym na głos tekście,

- wyszukuje w tekście potrzebne informacje, analizuje i porządkuje je,
  - odróżnia fakty od opinii,
  - dostrzega intencję osoby mówiącej w tekście, potrafi wyjaśnić motywy jej postępowania,
  - dostrzega celowe zabiegi manipulacyjne w różnorodnych tekstach pisanych,
  - potrafi aktywnie słuchać,
  - „mowa ciała” ucznia sugeruje jego zaangażowanie, zainteresowanie.
- 2. W zakresie samokształcenia i docierania do informacji:**
- sprawnie posługuje się różnymi słownikami w celu wyjaśnienia problemów, wątpliwości,
  - wyszukuje i porządkuje informacje na określony temat, korzystając ze zgromadzonego materiału,
  - sprawnie porusza się w katalogu bibliotecznym, gromadząc literaturę przedmiotu na określony temat,
  - potrafi sprawnie wyszukiwać informacje w Internecie.
- 3. W zakresie świadomości językowej:**
- bez problemów rozpoznaje teksty literackie, urzędowe, naukowe, wskazując ich charakterystyczne cechy,
  - analizując tekst literacki, potrafi wskazać jego dosłowną treść oraz sens metaforyczny,
  - wskazuje w analizowanych tekstach archaizmy, korzystając z przypisów, potrafi wyjaśnić ich znaczenie,
  - zna i wskazuje cechy języka literackiego, języka potocznego, gwary,
  - dokonuje poprawnej analizy zdania pojedynczego, nazywając poszczególne części zdania, wskazując związki składniowe,
  - prawidłowo klasyfikuje części mowy i odmienia je, wskazując temat i końcówkę fleksyjną,
  - potrafi omówić budowę słowotwórczą wyrazu, wskazać rodzinę wyrazów.
- 4. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury uczniów:**
- nazywa uczucia i emocje, jakie wywołują w nim analizowane teksty kultury lub dzieła literackie,
  - prawidłowo określa temat utworu, jego przesłanie,
  - wskazuje wątek główny i wątki poboczne,
  - omawiając tekst, zachowuje chronologię wydarzeń,
  - przypisuje tekst literacki do określonej epoki literackiej,
  - rozróżnia podstawowe rodzaje literackie (lirykę, epikę, dramat), potrafi podać ich cechy,
  - zna i stosuje pojęcia: podmiot liryczny, narrator, narracja pierwszo- i trzecioosobowa, świat przedstawiony,
  - zna i poprawnie stosuje poznane środki poetyckie, takie jak: epitet, zdrobnienie, zgrubienie, animizacja, personifikacja, apostrofa, pytanie retoryczne, onomatopeja,
  - potrafi omówić wersyfikację tekstu poetyckiego (prawidłowo klasyfikuje rymy, rozróżnia wiersz sylabiczny i sylabotoniczny, wolny),
  - potrafi przytoczyć motywy pochodzące z mitologii, Biblii, a funkcjonujące we współczesnej literaturze,
  - potrafi omówić cechy poznanych gatunków literackich, takich jak: mit, opowiadanie, przypowieść, powieść historyczna, powieść fantasy, tragedia, ballada, hymn, tren, bajka, pieśń,
  - poprawnie posługuje się terminologią związaną z filmem i kinem w zakresie omówionym na zajęciach,
  - wykazuje się wiedzą na temat współczesnego kina i filmu na podstawie poznanych na zajęciach filmów,
  - wykazuje się bogatą leksyką,
  - dokonuje oceny moralnych i etycznych postaw człowieka, mając świadomość różnic obyczajowych i społecznych,
  - posługuje się pojęciami: miłość, nienawiść, gniew, cierpienie, nadzieja, piękno, prawda, brzydota, dobro – zło.
- 5. W zakresie tworzenia wypowiedzi uczniów:**
- sprawnie buduje wypowiedzi pisemne, pamiętając o właściwej kompozycji i segmentacji tekstu,
  - redaguje poprawne pod względem stylistycznym, leksykalnym, składniowym, ortograficznym i interpunkcyjnym formy wypowiedzi – zaproszenie, ogłoszenie, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, opis, baśń, sprawozdanie, list, plan wypowiedzi, charakterystykę postaci, opis przeżyć wewnętrznych,
  - sprawnie organizuje swoją wypowiedź ustną, dbając o jej uporządkowany charakter oraz prawidłową argumentację,
  - posługuje się poprawną polszczyzną, różnicuje sposób wypowiadania się w zależności od odbiorcy,

- poprawnie stosuje frazeologizmy, cytaty,
- zna zasady ortograficzne i stosuje je w praktyce, sporadycznie popełnia błędy w pracach pisemnych.

6. W zakresie znajomości tekstów kultury:

- zna treść omawianych w klasie I tekstów literackich, potrafi wskazać problematykę utworów,
- dostrzega i wskazuje walory omawianych tekstów literackich i tekstów kultury,
- wskazuje ich związki z innymi tekstami kultury,
- podaje propozycje innych tekstów literackich, tekstów kultury zbliżonych tematycznie do poznawanych utworów.

7. W zakresie samodoskonalenia uczeń:

- sięga po dodatkowe teksty literackie, przygotowuje referaty, materiały wzbogacające zajęcia dydaktyczne,
- w twórczy sposób realizuje projekty edukacyjne z języka polskiego,
- interesuje się historią swojej miejscowości i własnego regionu,
- śledzi wydarzenia kulturalne,
- uczestniczy w konkursach polonistycznych na terenie szkoły i poza nią.

Stopień dobry otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie czytania i słuchania:

- bez problemów czyta cicho ze zrozumieniem oraz głośno,
- rozumie czytany tekst,
- w większości poprawnie stosuje znaki przestankowe w odczytywanym na głos tekście,
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje, analizuje i porządkuje je,
- odróżnia fakty od opinii,
- dostrzega intencję osoby mówiącej w tekście, stara się wyjaśnić motywy jej postępowania,
- dostrzega niektóre zabiegi manipulacyjne w tekstach pisanych,
- potrafi aktywnie słuchać.

2. W zakresie samokształcenia i docierania do informacji:

- posługuje się różnymi słownikami w celu wyjaśnienia problemów, wątpliwości,
- wyszukuje i porządkuje informacje na określony temat,
- potrafi samodzielnie skorzystać z katalogu bibliotecznego,
- potrafi wyszukiwać informacje w Internecie.

3. W zakresie świadomości językowej:

- rozpoznaje teksty literackie, urzędowe, naukowe, wskazując na ich charakterystyczne cechy,
- analizując tekst literacki, potrafi wskazać jego dosłowną treść oraz sens metaforyczny,
- wskazuje w analizowanych tekstach archaizmy, korzystając z przypisów, potrafi wyjaśnić ich znaczenie,
- rozróżnia tekst literacki, użytkowy, urzędowy,
- dokonuje analizy zdania pojedynczego, nazywając poszczególne części zdania, wskazując związki składniowe,
- klasyfikuje części mowy i odmienia je, wskazując temat fleksyjny i końcówkę fleksyjną,
- omawia budowę słowotwórczą wyrazu, wskazuje rodzinę wyrazów.

4. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury uczeń:

- nazywa uczucia i emocje, jakie wywołują w nim analizowane teksty kultury lub dzieła literackie,
- określa temat utworu, jego przesłanie,
- wskazuje wątek główny i wątki poboczne,
- omawiając tekst, zachowuje chronologię wydarzeń,
- przypisuje tekst literacki do określonej epoki literackiej,
- rozróżnia rodzaje literackie,
- zna i stosuje pojęcia: podmiot liryczny, narrator, narracja pierwszo- i trzecioosobowa, świat przedstawiony,
- zna i określa funkcje poznanych środków poetyckich, takich jak: epitet, zdrobnienie, zgrubienie, animizacja, personifikacja, apostrofa, pytanie retoryczne, onomatopeja,
- potrafi omówić poprawnie wersyfikację tekstu poetyckiego,

- potrafi przytoczyć motywy pochodzące z mitologii, Biblii, a funkcjonujące we współczesnej literaturze i kulturze,
- rozróżnia gatunki literackie, takie jak: mit, opowiadanie, przypowieść, powieść historyczna, powieść fantasy, tragedia, hymn, tren, bajka, pieśń,
- posługuje się terminologią związaną z filmem i kinem w zakresie omówionym na zajęciach,
- wypowiada się na temat współczesnego kina i filmu na podstawie poznanych filmów lub ich fragmentów,
- wykazuje się poprawną leksyką,
- dokonuje oceny moralnych i etycznych postaw człowieka, mając świadomość różnic obyczajowych, społecznych,
- posługuje się pojęciami: miłość, nienawiść, gniew, cierpienie, nadzieja, piękno, prawda, brzydota, dobro – zło.

5. W zakresie tworzenia wypowiedzi uczeń:

- poprawnie buduje wypowiedzi pisemne, pamiętając o właściwej kompozycji i segmentacji tekstu,
- redaguje w większości poprawne pod względem stylistycznym, leksykalnym, składniowym, ortograficznym i interpunkcyjnym formy wypowiedzi – zaproszenie, ogłoszenie, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, opis, baśń, sprawozdanie, list, plan wypowiedzi, charakterystykę postaci, opis przeżyć wewnętrznych,
- organizuje swoją wypowiedź ustną, dbając o jej uporządkowany charakter oraz stosując argumentację,
- posługuje się poprawną polszczyzną, różnicuje sposób wypowiadania się w zależności od odbiorcy,
- poprawnie stosuje frazeologizmy, cytaty,
- zna zasady ortograficzne i stosuje je w praktyce, popełnia nieliczne błędy w pracach pisemnych.

6. W zakresie znajomości tekstów kultury:

- zna treść omawianych w klasie I tekstów literackich, potrafi wskazać problematykę utworów,
- dostrzega walory omawianych tekstów literackich i tekstów kultury,
- wskazuje ich związki z innymi tekstami kultury.

7. W zakresie samodoskonalenia uczeń:

- przygotowuje referaty, materiały wzbogacające zajęcia dydaktyczne, korzystając ze wskazówek nauczyciela,
- realizuje projekty edukacyjne z języka polskiego,
- interesuje się historią swojej miejscowości i własnego regionu,

Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie czytania i słuchania:

- czyta cicho ze zrozumieniem oraz głośno,
- rozumie w większości czytany tekst,
- stara się poprawnie stosować znaki przestankowe w odczytywanym na głos tekście,
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje, porządkuje je,
- odróżnia fakty od opinii,
- z pomocą nauczyciela dostrzega intencję osoby mówiącej w tekście, próbuje wyjaśnić motywy jej postępowania,
- dostrzega niektóre zabiegi manipulacyjne w tekstach pisanych,
- stara się aktywnie słuchać.

2. W zakresie samokształcenia i docierania do informacji:

- Potrafi skorzystać ze słowników, które poznał na lekcjach języka polskiego,
- wyszukuje i porządkuje informacje na określony temat,
- korzysta z katalogu bibliotecznego,
- wyszukuje informacje w Internecie.

3. W zakresie świadomości językowej:

- rozpoznaje teksty literackie, urzędowe,
- analizując tekst literacki, potrafi wskazać jego dosłowną treść, stara się dostrzec sens metaforyczny,
- wskazuje w analizowanych tekstach archaizmy,
- rozróżnia tekst literacki, użytkowy,

- korzystając ze wskazówek nauczyciela, dokonuje analizy zdania pojedynczego, nazywając części zdania, wskazując związki składniowe,
- klasyfikuje części mowy i odmienia je,
- stara się poprawnie omówić budowę słowotwórczą wyrazu, wskazuje rodzinę wyrazów.

4. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury uczeń:

- nazywa uczucia i emocje, jakie wywołują w nim analizowane teksty kultury lub dzieła literackie,
- określa temat utworu,
- wskazuje wątek główny i wątki poboczne,
- omawiając tekst, zachowuje chronologię wydarzeń,
- rozróżnia podstawowe rodzaje literackie,
- zna i stosuje pojęcia: podmiot liryczny, narrator, narracja pierwszoosobowa, trzecioosobowa, świat przedstawiony,
- zna i poprawnie stosuje poznane środki stylistyczne, takie jak: epitet, zdrobnienie, zgrubienie, przenośnia, apostrofa, pytanie retoryczne, onomatopeja,
- potrafi wskazać w wierszu rymy,
- rozpoznaje omawiane motywy pochodzące z mitologii, Biblii,
- stara się rozróżnić takie gatunki literackie, jak: mit, opowiadanie, przypowieść, powieść historyczna, powieść fantasy, tragedia, hymn, tren, bajka, pieśń,
- posługuje się podstawowymi terminami związanymi z filmem i kinem w zakresie omówionym na zajęciach,
- posiada wystarczający zasób leksykalny, umożliwiający mu skuteczne komunikowanie się,
- dokonuje oceny postaw człowieka,
- posługuje się pojęciami: miłość, nienawiść, gniew, cierpienie, nadzieja, piękno, prawda, brzydota, dobro – zło.

5. W zakresie tworzenia wypowiedzi uczeń:

- poprawnie buduje wypowiedzi pisemne, pamiętając o właściwej kompozycji i segmentacji tekstu,
- redaguje formy wypowiedzi – zaproszenie, ogłoszenie, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, opis, baśń, sprawozdanie, list, plan wypowiedzi, charakterystyka, postaci, opis przeżyć wewnętrznych,
- organizuje swoją wypowiedź ustną, stara się stosować argumentację,
- poprawnie stosuje proste frazeologizmy,
- zna zasady ortograficzne i stara się je stosować w praktyce, popełnia liczne błędy w pracach pisemnych.

6. W zakresie znajomości tekstów kultury:

- zna treść najważniejszych tekstów literackich omawianych w klasie I,
- potrafi określić ich tematykę, główne wątki, wskazać bohaterów.

7. W zakresie samodoskonalenia uczeń:

- przygotowuje dodatkowe materiały, korzystając ze wskazówek nauczyciela,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych z języka polskiego,
- posiada ograniczoną wiedzę na temat własnej miejscowości i regionu.

Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie czytania i słuchania:

- z trudem czyta cicho ze zrozumieniem oraz głośno,
- nie rozumie większości czytanego samodzielnie tekstu,
- nie potrafi poprawnie stosować znaków przestankowych w odczytywanym na głos tekście,
- stara się wyszukiwać w tekście potrzebne informacje,
- stara się odróżnić fakty od opinii,
- stara się aktywnie słuchać.

2. W zakresie samokształcenia i docierania do informacji:

- potrafi skorzystać ze słowników, które poznał na lekcjach języka polskiego (SJP, słownik ortograficzny),
- stara się wyszukiwać informacje na określony temat.

3. W zakresie świadomości językowej:

- rozróżnia teksty literackie i nieliterackie,

- analizując tekst literacki, potrafi wskazać jego dosłowną treść,
- rozróżnia tekst literacki, użytkowy,
- korzystając ze wskazówek nauczyciela, dokonuje analizy zdania pojedynczego, nazywając główne części zdania,
- stara się klasyfikować części mowy i odmieniać je,
- wskazuje rodzinę wyrazów.

4. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury uczeń:

- nazywa uczucia i emocje, jakie wywołują w nim analizowane teksty kultury lub dzieła literackie,
- określa temat utworu,
- wskazuje wątek główny i wątki poboczne,
- zna i poprawnie stosuje pojęcia: podmiot liryczny, narrator, narracja pierwszoosobowa, trzecioosobowa,
- zna środki stylistyczne, takie jak: epitety, przenośnie, apostrofy, , onomatopeje,
- potrafi wskazać w wierszu rymy,
- rozpoznaje omawiane topoty i motywy pochodzące z mitologii, Biblii,
- stara się rozróżnić gatunki literackie: mit, opowiadanie, powieść historyczną, powi. fantasy, tragedię, bajkę, pieśń,
- wypowiada się na temat omawianych na zajęciach filmów,
- posiada bardzo ubogi zasób leksykalny,
- stara się dokonywać oceny postaw człowieka,
- rozumie pojęcia: miłość, nienawiść, gniew, cierpienie, nadzieja, piękno, prawda, brzydota, dobro – zło.

5. W zakresie tworzenia wypowiedzi uczeń:

- stara się pamiętać w pracy pisemnej o zastosowaniu wstępu, rozwinięcia, zakończenia, akapitów,
- korzystając ze wsparcia i wskazówek nauczyciela, stara się zredagować ogłoszenie, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, opis, baśń, sprawozdanie, list, plan wypowiedzi, charakterystykę, postaci, opis przeżyć wewnętrznych,
- zna podstawowe zasady ortograficzne, ale nie potrafi ich zastosować w praktyce, popełnia bardzo liczne błędy w pracach pisemnych.

6. W zakresie znajomości tekstów kultury:

- zna treść wybranych tekstów literackich omawianych w klasie I,
- stara się określić ich tematykę, główne wątki, wskazać bohaterów.

7. W zakresie samodoskonalenia uczeń:

- uczestniczy w projektach edukacyjnych z języka polskiego,
- posiada ograniczoną wiedzę na temat własnej miejscowości i regionu.

Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie czytania i słuchania:

- z trudem czyta cicho oraz głośno,
- nie rozumie czytanego samodzielnie tekstu,
- nie potrafi stosować znaków przestankowych w odczytywanym na głos tekście,
- nie potrafi wyszukiwać w tekście potrzebnych informacji,
- nie odróżnia faktów od opinii,
- nie słucha innych oraz nauczyciela.

2. W zakresie samokształcenia i docierania do informacji:

- nie potrafi skorzystać ze słowników, które poznał na lekcjach języka polskiego (SJP, słownik ortograficzny),
- nie jest zainteresowany zdobywaniem jakichkolwiek dodatkowych informacji.

3. W zakresie świadomości językowej:

- nie rozróżnia tekstów literackich i nieliterackich,
- nie potrafi omówić treści analizowanego tekstu literackiego lub innego tekstu kultury,
- nie potrafi dokonać analizy zdania pojedynczego ani nazwać części zdania,
- nie potrafi klasyfikować części mowy i odmieniać ich.

Klasa II

Stopień celujący otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie czytania i słuchania:

- sprawnie czyta głośno oraz cicho ze zrozumieniem; dostosowuje głos i intonację,
- bezbłędnie interpretuje czytany tekst,
- bezbłędnie stosuje znaki przestankowe w odczytywanym tekście,
- bez problemów wyszukuje w tekście potrzebne informacje, analizuje i porządkuje je,
- bez problemów rozróżnia sytuację oficjalną i nieoficjalną w czytanim tekście,
- odróżnia fakty od opinii; operując odpowiednią barwą głosu lub poprzez „mowę ciała” – znaki niewerbalne,
- dostrzega intencję osoby mówiącej w tekście, potrafi sugestywnie wyjaśnić motywy jej postępowania,
- dostrzega celowe zabiegi manipulacyjne w tekstach i wyraża to poprzez właściwą intonację lub mowę niewerbalną,
- potrafi aktywnie słuchać, a jego zaangażowanie i zainteresowanie uwidaczniają się przez mimikę i „mowę” ciała”.

2. W zakresie samokształcenia i docierania do informacji:

- sprawnie posługuje się różnymi słownikami w celu wyjaśnienia problemów, wątpliwości,
- wykazuje duże zainteresowanie przedmiotem i dociera do ponadprogramowych materiałów i informacji, jest dociekliwy i konsekwentny,
- potrafi wyszukiwać i porządkować informacje na określony temat, wyodrębnia informacje szczególnie ważne,
- szuka informacji, korzystając nie tylko z zasobów biblioteki szkolnej, ale także i innych zbiorów bibliotecznych,
- sprawnie porusza się w katalogu bibliotecznym, gromadząc literaturę przedmiotu na określony temat,
- potrafi sprawnie wyszukiwać informacje w Internecie.

3. W zakresie świadomości językowej:

- bez problemów rozpoznaje teksty literackie, urzędowe, naukowe, wskazując na ich charakterystyczne cechy, ale także teksty publicystyczne, popularnonaukowe, fantastycznonaukowe i inne,
- bez problemów rozróżnia sytuację oficjalną i nieoficjalną mówienia, uwzględniając to w swojej wypowiedzi,
- zwraca uwagę na słowa kluczowe, pauzy, niedopowiedzenia, analizując tekst literacki, potrafi wskazać jego dosłowną treść oraz dostrzec wartości uniwersalne,
- bezbłędnie wskazuje archaizmy, eufemizmy i neologizmy, potrafi zastosować je w tekście,
- rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone – rozumie ich funkcję w tekście,
- korzysta z przypisów oraz potrafi wyjaśnić ich znaczenie,
- zna i wskazuje cechy języka literackiego, języka potocznego, gwary, żargonu i innych odmian języka,
- orientuje się w etykiecie językowej i wykorzystuje ją,
- zna normy językowe w zakresie fonetyki, fleksji, stylu, składni i stosuje je,
- rozumie pojęcie kultury języka i przestrzega jej, unikając wulgaryzmów,
- rozumie pojęcie uzusu językowego, umiejętnie się nim posługuje,
- dokonuje pełnej analizy zdań pojedynczych, złożonych, wielokrotnie złożonych, równoważników zdań,
- bezbłędnie nazywa poszczególne części zdania i wskazuje związki składniowe,
- prawidłowo klasyfikuje, odmienia części mowy, wskazuje temat fleksyjny i końcówkę fleksyjną, rozumie oraz wykorzystuje ich funkcję w tekście,
- potrafi omówić budowę słowotwórczą wyrazu, wskazać rodzinę wyrazów, dostrzega ich rolę i znaczenie w tekście,
- biegle wyjaśnia skróty oraz zna ich pisownię,
- bezbłędnie odróżnia części mowy i właściwie wykorzystuje je w zdaniu.

4. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury uczeń:

- potrafi nazwać uczucia i emocje, wywoływane przez różne analizowane teksty kultury,
- prawidłowo określa temat utworu, jego przesłanie,
- wskazuje wątek główny i wątki poboczne,

- potrafi omawiać tekst, zachowując chronologię wydarzeń i umieszcza go w odpowiedniej epoce literackiej,
- bez problemów posługuje się terminologią z zakresu teorii literatury dotyczącą liryki, epiki i dramatu;
- bezbłędnie stosuje pojęcia: podmiot liryczny, narrator, narracja pierwszo- i trzeciosobowa, świat przedstawiony;
- sprawnie stosuje poznane środki poetyckie: epitet, zdrobnienie, zgrubienie, animizacja, personifikacja, apostrofa, pytanie retoryczne, onomatopeja, oksymoron, anafora, epifora, paralelizm składniowy;
- bezbłędnie potrafi określić wersyfikację tekstu poetyckiego;
- samodzielnie potrafi wymieni i przytoczyć popularne motywy kulturowe, nie tylko poznane na lekcjach w szkole,
- potrafi omówić cechy i podać przykłady gatunków literackich poznanych nie tylko w kl. II, takich jak powieść kryminalna, dramat współczesny, ale i innych np.: powieść rzeka, wywiad rzeka, powieść poetycka,
- prawidłowo posługuje się terminologią związaną z filmem i kinem w zakresie omówionym na zajęciach,
- wykazuje się wiedzą na temat współczesnego kina i filmu, potrafi przywołać i omówić filmy korespondujące z omawianymi tekstami literackimi,
- wykazuje się bardzo bogatą leksyką,
- samodzielnie dokonuje oceny moralnych i etycznych kontrowersyjnych postaw człowieka, ze świadomością różnic obyczajowych, społecznych, mentalnych,
- biegle posługuje się pojęciami takimi, jak: wielokulturowość, tolerancja, tradycja, metropolia, prowincja, dziedzictwo i potrafi prawidłowo odnieść je do różnych znaków kultury.

5. W zakresie tworzenia wypowiedzi uczeń:

- sprawnie buduje wypowiedzi pisemne, pamięta o właściwej organizacji tekstu (wstęp, rozwinięcie – argumenty, kontrargumenty, poparte cytataami, zakończenie, akapity);
- bezbłędnie redaguje poprawnie pod względem stylistycznym, leksykalnym, składniowym, ortograficznym i interpunkcyjnym, wypowiedzi poznane w kl. II: charakterystyka porównawcza, opis przeżyć wewnętrznych, rozprawka, instrukcja, przepis, kondolencje, reklama, recenzja, reportaż, wywiad), uczeń potrafi poprawnie zredagować też inne formy wypowiedzi,
- sprawnie organizuje swoją wypowiedź ustną, dba o jej uporządkowany charakter i logiczność wyводу, unika w oficjalnych wypowiedziach kolokwializmów, potrafi różnicować sposób wypowiedzania się w zależności od odbiorcy i szczególnie dba o poprawność językową, w swoich wypowiedziach pisemnych wykazuje się zamierzoną oryginalną, lecz czytelną kompozycją, prawidłowo stosuje frazeologizmy, synonimy i antonimy, operuje bogatym słownictwem, ładnym, stosownym do sytuacji stylem, wykazuje się wiedzą literacką i znajomością różnorodnych zjawisk kultury,
- dobrze zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne, stosuje je w praktyce, nie popełnia błędów w pracach pisemnych.

6. W zakresie znajomości tekstów kultury:

- zna treść omawianych tekstów literackich, potrafi dokonać samodzielnej analizy, wskazuje problematykę utworów,
- dostrzega i wskazuje walory omawianych tekstów literackich i tekstów kultury, potrafi opatrzeć je własnym oryginalnym komentarzem, ewentualnie zaprezentować ich konstruktywną krytykę;
- wskazuje ich związki z innymi tekstami kultury;
- podaje propozycje innych tekstów kultury zbliżonych tematycznie do utworów poznawanych w kl. II.

7. W zakresie samodoskonalenia uczeń:

- z własnej inicjatywy korzysta z dodatkowych tekstów literackich, materiałów wzbogacających zajęcia dydaktyczne,
- w twórczy i niekonwencjonalny sposób realizuje projekty edukacyjne z języka polskiego, bierze udział w polonistycznych konkursach szkolnych i pozaszkolnych, inspirowane wydarzenia kulturalne, angażuje się w ich organizację i uczestnictwo,
- interesuje się historią swojej miejscowości i własnego regionu,
- śledzi wydarzenia kulturalne, społeczne własnego regionu,
- w zakresie wiedzy i umiejętności, wykracza poza podstawę programową przewidzianą dla kl. II.

Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie czytania i słuchania:

- sprawnie czyta głośno oraz cicho ze zrozumieniem; dostosowuje głos i intonację,
- prawidłowo interpretuje czytany tekst,
- prawidłowo stosuje znaki przestankowe w odczytywanym tekście,
- szybko wyszukuje w tekście potrzebne informacje, analizuje i porządkuje je,
- rozróżnia sytuację oficjalną i nieoficjalną w czytanim tekście,
- odróżnia fakty od opinii; operując odpowiednią barwą głosu, lub poprzez „mowę ciała” – znaki niewerbalne,
- dostrzega intencję osoby mówiącej w tekście,
- dostrzega celowe zabiegi manipulacyjne w tekstach pisanych i wyraża to poprzez właściwą intonację lub mowę niewerbalną,
- potrafi aktywnie słuchać.

2. W zakresie samokształcenia i docierania do informacji:

- sprawnie posługuje się różnymi słownikami w celu wyjaśnienia problemów, wątpliwości np.: słownikiem ortograficznym, słownikiem poprawnej polszczyzny, słownikiem frazeologicznym,
- wykazuje zainteresowanie przedmiotem i dociera do objętych podstawą programową materiałów i informacji,
- potrafi wyszukiwać i porządkować informacje na określony temat, wyodrębnia informacje szczególnie ważne,
- szuka informacji korzystając nie tylko z zasobów biblioteki szkolnej, ale także i innych zbiorów bibliotecznych,
- sprawnie porusza się w katalogu bibliotecznym (tradycyjnym i elektronicznym), gromadząc literaturę przedmiotu na określony temat (np. do realizacji projektu edukacyjnego),
- potrafi sprawnie wyszukiwać informacje w Internecie.

3. W zakresie świadomości językowej:

- poprawnie rozpoznaje teksty literackie, urzędowe, naukowe, wskazując na ich charakterystyczne cechy, ale także teksty publicystyczne, popularnonaukowe, fantastycznonaukowe i inne,
- sprawnie rozróżnia sytuację oficjalną i nieoficjalną mówienia, uwzględniając to w swojej wypowiedzi,
- zwraca uwagę na słowa kluczowe, pauzy, niedopowiedzenia, analizując tekst literacki i potrafi wskazać jego dosłowną treść oraz dostrzec wartości uniwersalne,
- wskazuje archaizmy, eufemizmy i neologizmy, potrafi zastosować je w tekście,
- rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone (obce) – rozumie ich funkcję w tekście,
- korzysta z przypisów oraz potrafi wyjaśnić ich znaczenie,
- zna i wskazuje cechy języka literackiego, języka potocznego, gwary, żargonu i innych odmian języka,
- stosuje formy grzecznościowe, adekwatne do sytuacji,
- zna normy językowe w zakresie fonetyki, fleksji, stylu, składni i stosuje je w życiu;
- rozumie pojęcie kultury języka i przestrzega jej w życiu, unikając wulgaryzmów,
- dokonuje pełnej analizy zdań pojedynczych, złożonych, wielokrotnie złożonych, równoważników zdań, prawidłowo nazywa poszczególne części zdania i wskazuje związki składniowe,
- prawidłowo klasyfikuje, odmienia części mowy, wskazuje temat fleksyjny i końcówkę fleksyjną, rozumie oraz wykorzystuje ich funkcję w tekście,
- potrafi omówić budowę słotwórczą wyrazu, wskazać rodzinę wyrazów, dostrzega ich funkcję w tekście,
- prawidłowo odróżnia części mowy i właściwie wykorzystuje je w zdaniu.

4. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury uczeń:

- potrafi nazwać uczucia i emocje wywoływane przez różne analizowane teksty kultury,
- prawidłowo określa temat utworu, jego przesłanie,
- wskazuje wątek główny i wątki poboczne,
- potrafi omawiać tekst, zachowując chronologię wydarzeń i umieszcza go w odpowiedniej epoce literackiej,
- sprawnie posługuje się terminologią z zakresu teorii literatury dotyczącą liryki, epiki i dramatu;
- poprawnie stosuje pojęcia: podmiot liryczny, narrator, narracja pierwszoosobowa, trzecioosobowa, świat przedstawiony;

- sprawnie stosuje poznane w klasie II środki stylistyczne, takie jak: epitety, zdrobnienia, zgrubienia, animizacje, personifikacje, apostrofy, pytania retoryczne, onomatopaje, oksymorony, anafory, epifory, paralelizm składniowy;
- potrafi określić wersyfikację tekstu poetyckiego;
- potrafi wymienić i przytoczyć popularne toposy i motywy kulturowe, poznane na lekcjach w szkole (w kl. II), funkcjonujące we współczesnej kulturze,
- potrafi omówić cechy i podać przykłady gatunków literackich, poznanych w kl. II, takich jak powieść kryminalna, dramat współczesny (parodystyczny),
- poprawnie posługuje się terminologią związaną z filmem i kinem w zakresie omówionym na zajęciach dydaktycznych,
- wykazuje się wiedzą na temat współczesnego kina i filmu, potrafi przywołać i omówić filmy korespondujące z omawianymi tekstami literackimi,
- wykazuje się bogatą leksyką,
- dokonuje oceny moralnych i etycznych kontrowersyjnych postaw człowieka, ze świadomością różnic obyczajowych, społecznych, mentalnych,
- sprawnie posługuje się pojęciami takimi, jak: wielokulturowość, tolerancja, tradycja, metropolia, prowincja, dziedzictwo i potrafi prawidłowo odnieść je do różnych znaków kultury.

5. W zakresie tworzenia wypowiedzi uczeń:

- sprawnie buduje wypowiedzi pisemne, pamięta o właściwej organizacji tekstu (wstęp, rozwinięcie – argumenty, kontrargumenty, poparte cytatami, zakończenie, akapity);
- sprawnie redaguje pod względem stylistycznym, leksykalnym, składniowym, ortograficznym i interpunkcyjnym wypowiedzi, tj. charakterystyka porównawcza, opis przeżyć wewnętrznych, rozprawka, instrukcja, przepis, kondolencje, reklama, recenzja, reportaż, wywiad), uczeń potrafi poprawnie zredagować też inne formy wypowiedzi,
- sprawnie organizuje swoją wypowiedź ustną, dba o jej uporządkowany charakter i logiczność wywodu,
- unika w oficjalnych wypowiedziach kolokwializmów, potrafi różnicować sposób wypowiadania się w zależności od odbiorcy i dba o poprawność językową,
- w swoich wypowiedziach pisemnych wykazuje się zręczną i czytelną kompozycją, prawidłowo stosuje frazeologizmy, synonimy i antonimy, operuje bogatym słownictwem, ładnym, stosownym do sytuacji stylem, wykazuje się wiedzą literacką i znajomością różnorodnych zjawisk kultury,
- dobrze zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne, stosuje je w praktyce, w zasadzie nie popełnia błędów w pracach pisemnych.

6. W zakresie znajomości tekstów kultury:

- zna treść omawianych w kl. II tekstów literackich, potrafi dokonać ich analizy, wskazuje problematykę utworów,
- dostrzega i wskazuje walory omawianych tekstów literackich i tekstów kultury, potrafi opatrzeć je własnym komentarzem, ewentualnie zaprezentować ich krytykę, wskazuje ich związki z innymi tekstami kultury,
- podaje propozycje innych tekstów kultury zbliżonych tematycznie do utworów poznawanych w kl. II.

7. W zakresie samodoskonalenia uczeń:

- często korzysta z dodatkowych tekstów literackich, materiałów wzbogacających zajęcia dydaktyczne,
- w twórczy i niekonwencjonalny sposób realizuje projekty edukacyjne z języka polskiego, inspirowane wydarzeniami kulturalnymi, angażuje się w ich organizację i uczestnictwo,
- interesuje się historią swojej miejscowości i własnego regionu,
- śledzi bieżące wydarzenia kulturalne i społeczne,
- w zakresie wiedzy i umiejętności bardzo dobrze spełnia wymagania zgodne z podstawą programową.

Stopień dobry otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie czytania i słuchania:

- dobrze czyta głośno oraz cicho ze zrozumieniem;
- właściwie interpretuje czytany tekst,
- właściwie stosuje znaki przestankowe w odczytywanym tekście,
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje, analizuje i porządkuje je,

- rozróżnia sytuację oficjalną i nieoficjalną w czytanim tekście,
- odróżnia fakty od opinii;
- dostrzega intencję osoby mówiącej w tekście,
- dostrzega celowe zabiegi manipulacyjne w tekstach pisanych i stara się wyrazić to poprzez swoją postawę,
- potrafi słuchać.

2. W zakresie samokształcenia i docierania do informacji:

- chętnie posługuje się różnymi słownikami w celu wyjaśnienia problemów, wątpliwości,
- dociera do objętych podstawą programową materiałów i informacji,
- potrafi wyszukiwać i porządkować informacje na określony temat, wyodrębnia informacje szczególnie ważne,
- szuka informacji korzystając z zasobów biblioteki szkolnej,
- dobrze porusza się w katalogu bibliotecznym,
- potrafi wyszukiwać informacje w Internecie.

3. W zakresie świadomości językowej:

- rozpoznaje teksty literackie, urzędowe, naukowe, wskazując na ich charakterystyczne cechy,
- rozróżnia sytuację oficjalną i nieoficjalną mówienia, uwzględniając to w swojej wypowiedzi,
- zwraca uwagę na pauzy, niedopowiedzenia i potrafi wskazać jego dosłowną treść oraz wartości uniwersalne,
- wskazuje archaizmy i neologizmy, potrafi zastosować je w tekście,
- rozróżnia wyrazy rodzime i zapożyczone,
- korzysta z przypisów oraz potrafi wyjaśnić ich znaczenie,
- zna i wskazuje cechy języka literackiego, języka potocznego, gwary oraz innych odmian języka,
- stosuje formy grzecznościowe, adekwatne do sytuacji,
- zna normy językowe w zakresie fonetyki, fleksji, stylu, składni i stara się stosować je w życiu;
- rozumie pojęcie kultury języka i stara się przestrzegać jej w życiu,
- dokonuje analizy zdań pojedynczych, złożonych, wielokrotnie złożonych, równoważników zdań, poprawnie nazywa poszczególne części zdania i próbuje wskazać związki składniowe,
- klasyfikuje i odmienia części mowy, wskazuje temat fleksyjny i końcówkę fleksyjną, rozumie ich funkcję w tekście,
- potrafi omówić budowę słotwórczą wyrazu, wskazać rodzinę wyrazów,
- odróżnia części mowy i wykorzystuje je w zdaniu.

4. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury uczniów:

- nazywa uczucia i emocje, wywoływane przez różne analizowane teksty kultury,
- określa temat utworu, jego przesłanie,
- wskazuje wątek główny i wątki poboczne,
- potrafi omawiać tekst, zachowuje chronologię wydarzeń i umieszcza go w odpowiedniej epoce literackiej,
- posługuje się terminologią z zakresu teorii literatury dotyczącą liryki, epiki i dramatu;
- stosuje pojęcia: podmiot liryczny, narrator, narracja pierwszoosobowa, trzecioosobowa, świat przedstawiony;
- stosuje niektóre poznane w klasie II środki stylistyczne, takie jak: epitety, zdrobnienia, zgrubienia, animizacje, personifikacje, apostrofy, pytania retoryczne, onomatopeje, oksymorony, anafory, epifory, paralelizm składniowy;
- określa wersyfikację tekstu poetyckiego;
- wymienia popularne motywy kulturowe, poznane na lekcjach (w kl. II), ale funkcjonujące we współczesnej kulturze,
- stara się omówić cechy i podać przykłady gatunków literackich poznanych w kl. II,
- posługuje się terminologią związaną z filmem i kinem w zakresie omówionym na zajęciach dydaktycznych,
- wykazuje się zróżnicowaną leksyką,
- dokonuje oceny moralnych i etycznych postaw człowieka,
- posługuje się pojęciami takimi, jak: wielokulturowość, tolerancja, tradycja, metropolia, prowincja, dziedzictwo.

5. W zakresie tworzenia wypowiedzi uczniów:

- buduje wypowiedzi pisemne, stara się pamiętać o właściwej organizacji tekstu (wstęp, rozwinięcie – argumenty, kontrargumenty, nieliczne cytaty, zakończenie, akapity);

- dobrze redaguje pod względem stylistycznym, leksykalnym, składniowym, ortograficznym i interpunkcyjnym, wypowiedzi poznane w kl. II: charakterystyka porównawcza, opis przeżyć wewnętrznych, rozprawka, instrukcja, przepis, kondolencje, reklama, recenzja, reportaż, wywiad),
- próbuje zorganizować swoją wypowiedź ustną, dba o jej uporządkowany charakter i logiczność wyводу,
- zazwyczaj unika w oficjalnych wypowiedziach kolokwializmów, potrafi różnicować sposób wypowiadania się w zależności od odbiorcy,
- w swoich wypowiedziach pisemnych wykazuje się czytelną kompozycją, stosuje frazeologizmy, synonimy i antonimy, operuje zróżnicowanym słownictwem, stosownym do sytuacji stylem, wykazuje się wiedzą literacką i znajomością różnorodnych zjawisk kultury,
- zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne, stosuje je w praktyce, popełnia nieliczne błędy w pracach pisemnych.

6. W zakresie znajomości tekstów kultury:

- zna treść omawianych w kl. II tekstów literackich, wskazuje problematykę utworów,
- dostrzega i wskazuje walory omawianych tekstów literackich i tekstów kultury, potrafi opatrzyć je własnym komentarzem,
- wskazuje ich związki z innymi tekstami kultury;
- podaje propozycje innych tekstów kultury zbliżonych tematycznie do utworów poznawanych w kl. II.

7. W zakresie samodoskonalenia uczeń:

- korzysta z dodatkowych tekstów literackich,
- stara się brać udział w projektach edukacyjnych z języka polskiego,
- interesuje się historią swojej miejscowości i własnego regionu,
- w zakresie wiedzy i umiejętności, dobrze spełnia wymagania zgodne z podstawą programową.

Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie czytania i słuchania:

- czyta głośno oraz cicho, próbując rozumieć czytany tekst,
- interpretuje czytany tekst,
- częściowo stosuje znaki przestankowe w odczytywanym tekście,
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje i stara się je analizować,
- próbuje rozróżnić sytuację oficjalną i nieoficjalną w czytanim tekście,
- odróżnia fakty od opinii;
- dostrzega intencję osoby mówiącej w tekście,
- stara się dostrzec celowe zabiegi manipulacyjne w tekstach pisanych,
- potrafi słuchać.

2. W zakresie samokształcenia i docierania do informacji:

- czasami korzysta ze słowników w celu wyjaśnienia problemów, wątpliwości,
- dociera do większości objętych podstawą programową materiałów i informacji,
- próbuje wyszukiwać i porządkować informacje na określony temat,
- rzadko szuka informacji korzystając z zasobów biblioteki szkolnej,
- z pomocą nauczyciela korzysta z katalogu bibliotecznego (tradycyjnego i elektronicznego),
- wyszukuje podstawowe informacje w Internecie.

3. W zakresie świadomości językowej:

- rozpoznaje teksty literackie, urzędowe, naukowe,
- rozróżnia sytuację oficjalną i nieoficjalną mówienia,
- wskazuje archaizmy i neologizmy, próbuje zastosować je w tekście,
- stara się rozróżnić wyrazy rodzime i zapożyczone (obce),
- korzysta z przypisów i z pomocą nauczyciela potrafi wyjaśnić ich znaczenie,
- częściowo stosuje formy grzecznościowe, adekwatne do sytuacji,
- zna większość norm językowych w zakresie fonetyki, fleksji, stylu, składni,
- rozumie pojęcie kultury języka,
- częściowo dokonuje analizy zdań pojedynczych, złożonych, wielokrotnie złożonych, równoważników zdań, poprawnie nazywa poszczególne części zdania, popełniając drobne błędy,
- klasyfikuje i odmienia części mowy, wskazuje temat fleksyjny oraz końcówkę fleksyjną,
- próbuje omówić budowę słowotwórczą wyrazu i wskazać rodzinę wyrazów,

- odróżnia części mowy.

4. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury uczeń:

- w większości nazywa uczucia i emocje, wywoływane przez różne analizowane teksty kultury,
- próbuje dokonać określenia tematu utworu oraz znaleźć jego przesłanie,
- wskazuje wątek główny i wątki poboczne,
- ogólnie omawia tekst i umieszcza go w odpowiedniej epoce literackiej,
- popełniając drobne błędy, posługuje się terminologią z zakresu teorii literatury dotyczącą liryki, epiki i dramatu;
- popełniając drobne błędy, stosuje pojęcia: podmiot liryczny, narrator, narracja pierwszo- i trzecioosobowa, świat przedstawiony;
- z trudnością stosuje niektóre poznane w klasie II środki stylistyczne, nie unika drobnych błędów,
- próbuje określić wersyfikację tekstu poetyckiego;
- stara się wymienić najbardziej popularne motywy kulturowe, poznane na lekcjach w szkole (w kl. II),
- stara się omówić cechy i podać przykłady gatunków literackich, poznanych w kl. II,
- posługuje się podstawową terminologią związaną z filmem i kinem w zakresie omówionym na zajęciach,
- próbuje, nie zawsze trafnie, dokonać oceny moralnych i etycznych postaw człowieka,
- sporadycznie posługuje się pojęciami takimi, jak: wielokulturowość, tolerancja, tradycja, metropolia, prowincja, dziedzictwo i stara się odnieść je do wybranych znaków kultury.

5. W zakresie tworzenia wypowiedzi uczeń:

- korzystając ze wskazówek nauczyciela, buduje wypowiedzi pisemne, stara się pamiętać o właściwej organizacji tekstu (wstęp, rozwinięcie – argumenty, kontrargumenty, zakończenie, akapity);
- próbuje zorganizować swoją wypowiedź ustną, dba o jej uporządkowany charakter i logiczność wyводу,
- zazwyczaj unika w oficjalnych wypowiedziach kolokwializmów, z trudnością potrafi różnicować sposób wypowiedzania się w zależności od odbiorcy,
- w swoich wypowiedziach pisemnych wykazuje się częściowo czytelną kompozycją, rzadko stosuje frazeologizmy, synonimy i antonim, wykazuje się średnio opanowaną wiedzą literacką i słabą znajomością różnych zjawisk kultury,
- zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne, popełnia błędy w pracach pisemnych.

6. W zakresie znajomości tekstów kultury:

- powierzchownie zna treść omawianych w kl. II tekstów literackich i próbuje wskazać problematykę utworów,
- z trudnością wskazuje ich związki z innymi tekstami kultury;
- rzadko podaje propozycje innych tekstów kultury zbliżonych tematycznie do utworów poznawanych w kl. II.

7. W zakresie samodoskonalenia uczeń:

- rzadko korzysta z dodatkowych tekstów literackich,
- średnio interesuje się historią swojej miejscowości i własnego regionu,
- w zakresie wiedzy i umiejętności, spełnia podstawowe wymagania zgodnie z podstawą programową.

Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie czytania i słuchania:

- z trudnością czyta głośno oraz cicho, nie rozumie czytanego tekstu,
- z trudnością interpretuje czytany tekst,
- nie potrafi stosować znaków przestankowych w odczytywanym tekście,
- próbuje wyszukiwać w tekście potrzebne informacje,
- z trudnością próbuje rozróżnić sytuację oficjalną i nieoficjalną w czytanim tekście,
- rzadko odróżnia fakty od opinii;
- sporadycznie dostrzega intencję osoby mówiącej w tekście,
- stara się słuchać.

2. W zakresie samokształcenia i docierania do informacji:

- nie korzysta ze słowników w celu wyjaśnienia problemów, wątpliwości np. słownika ortograficznego, słownika poprawnej polszczyzny, słownika frazeologicznego,
- rzadko dociera do objętych podstawą programową materiałów i informacji,
- z trudnością wyszukuje i porządkuje informacje na określony temat,
- rzadko korzysta z katalogu bibliotecznego (tradycyjny i elektroniczny),
- niechętnie wyszukuje podstawowe informacje w Internecie.

3. W zakresie świadomości językowej:

- przeważnie rozpoznaje teksty literackie, rzadko Nieliterackie,
- zazwyczaj rozróżnia sytuację oficjalną i nieoficjalną mówienia,
- rzadko korzysta z przypisów i z pomocą nauczyciela potrafi wyjaśnić ich znaczenie,
- częściowo stosuje formy grzecznościowe, adekwatne do sytuacji,
- zna niektóre normy językowe w zakresie fonetyki, fleksji, stylu, składni,
- słabo rozumie pojęcie kultury języka,
- z trudnością, wykorzystując pomoc nauczyciela, dokonuje analizy zdań pojedynczych, złożonych, wielokrotnie złożonych, równoważników zdań, stara się nazywać poszczególne części zdania, popełnia liczne błędy,
- klasyfikuje i odmienia części mowy
- próbuje omówić budowę słowotwórczą wyrazu i wskazać rodzinę wyrazów,
- odróżnia części mowy.

4. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury uczniów:

- stara się nazywać uczucia i emocje, wywoływane przez różne analizowane teksty kultury,
- próbuje dokonać określenia tematu utworu oraz znaleźć jego przesłanie,
- wskazuje wątek główny i wątki poboczne,
- ogólnie omawia tekst i umieszcza go w odpowiedniej epoce literackiej,
- popełniając liczne błędy, posługuje się terminologią z zakresu teorii literatury dotyczącą liryki, epiki i dramatu;
- popełniając liczne błędy, stosuje pojęcia: podmiot liryczny, narrator, narracja pierwszoosobowa, trzecioosobowa, świat przedstawiony;
- z trudnością stosuje niektóre poznane w klasie II środki stylistyczne, nie unika licznych błędów,
- z pomocą nauczyciela, stara się określić wersyfikację tekstu poetyckiego;
- stara się wymienić najbardziej popularne toposy i motywy kulturowe, poznane na lekcjach w szkole (w kl. II),
- stara się omówić cechy i podać przykłady gatunków literackich, poznanych w kl. II, takich jak powieść kryminalna, dramat współczesny,
- próbuje, nie zawsze trafnie, dokonać oceny moralnych i etycznych postaw człowieka,
- rzadko posługuje się pojęciami takimi, jak: wielokulturowość, tolerancja, tradycja, metropolia, prowincja, dziedzictwo i stara się odnieść je do wybranych znaków kultury.

5. W zakresie tworzenia wypowiedzi uczniów:

- korzystając ze wskazówek nauczyciela, próbuje budować wypowiedzi pisemne, stara się pamiętać o właściwej organizacji tekstu (wstęp, rozwinięcie – argumenty, kontrargumenty, zakończenie, akapity);
- próbuje zorganizować swoją wypowiedź ustną, stara się dbać o jej uporządkowany charakter,
- w swoich wypowiedziach pisemnych wykazuje się częściowo czytelną kompozycją, bardzo rzadko stosuje frazeologizmy, synonimy i antonim, wykazuje się średnio opanowaną wiedzą literacką i słabą znajomością różnorodnych zjawisk kultury,
- zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne, popełnia liczne błędy w pracach pisemnych.

6. W zakresie znajomości tekstów kultury:

- powierzchownie zna treść omawianych w kl. II tekstów literackich i korzystając ze wskazówek nauczyciela, próbuje wskazać problematykę utworów,
- z trudnością wskazuje ich związki z innymi tekstami kultury.

7. W zakresie samodoskonalenia uczniów:

- nie korzysta z dodatkowych tekstów literackich,
- średnio interesuje się historią swojej miejscowości i własnego regionu,
- w zakresie wiedzy i umiejętności, spełnia tylko podstawowe wymagania przewidziane dla kl. II, zgodnie z podstawą programową.

Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie czytania i słuchania:

- z trudnością czyta głośno oraz cicho, nie rozumie czytanego tekstu,
- nie umie dokonać interpretacji czytanego tekstu,
- nie potrafi stosować znaków przestankowych w odczytywanym tekście,
- nie umie odszukać w tekście potrzebnych informacji,
- nie rozróżnia sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej w czytanim tekście,
- nie odróżnia faktów od opinii;
- nie dostrzega intencji osoby mówiącej w tekście,
- nie słucha innych i nauczyciela.

2. W zakresie samokształcenia i docierania do informacji:

- nie potrafi korzystać ze słowników w celu wyjaśnienia problemów, wątpliwości,
- nie dociera do objętych podstawą programową materiałów i informacji,
- nie umie wyszukiwać i porządkować informacji na określony temat,
- nie korzysta z katalogu bibliotecznego (tradycyjnego i elektronicznego),
- nie jest zainteresowany zdobywaniem jakichkolwiek dodatkowych informacji.

3. W zakresie świadomości językowej:

- nie rozpoznaje tekstów literackich i nieliterackich,
- nie rozróżnia sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej mówienia,
- nie korzysta z przypisów i nie potrafi wyjaśnić ich znaczenia,
- nie stosuje form grzecznościowych, adekwatnych do sytuacji,
- nie zna norm językowych z zakresu fonetyki, fleksji, stylu, składni,
- nie rozumie pojęcia kultury języka,
- nie potrafi dokonać analizy zdań pojedynczych, złożonych, wielokrotnie złożonych, równoważników zdań, nie umie nazwać poszczególnych części zdania, popełnia dużo licznych błędów,
- nie umie klasyfikować i odmieniać części mowy
- nie potrafi omówić budowy słowotwórczej wyrazu i wskazać rodziny wyrazów,
- nie odróżnia części mowy.

4. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury uczniów:

- nie potrafi nazwać uczuć i emocji, wywoływanych przez różne analizowane teksty kultury,
- nie umie dokonać określenia tematu utworu i nie potrafi znaleźć jego przesłania,
- nie umie wskazać wątku głównego i wątku pobocznego,
- nie potrafi omówić tekstu i umieścić go w odpowiedniej epoce literackiej,
- popełnia bardzo dużo błędów, nie posługuje się terminologią z teorii literatury dotyczącą liryki, epiki i dramatu;
- popełnia bardzo dużo błędów nie stosuje pojęć, takich jak: podmiot liryczny, narrator, narracja pierwszoosobowa, trzecioosobowa, świat przedstawiony;
- nie stosuje poznanych w kl. II środków stylistycznych,
- nie umie określić wersyfikacji tekstu poetyckiego;
- nie potrafi wymienić najbardziej popularnych toposów motywów kulturowych poznanych na lekcjach w kl. II,

5. W zakresie tworzenia wypowiedzi uczniów:

- pomimo pomocy nauczyciela nie potrafi budować wypowiedzi pisemnej, nie pamięta o właściwej organizacji tekstu (wstęp, rozwinięcie – argumenty, kontrargumenty, zakończenie, akapity);
- nie próbuje zorganizować swojej wypowiedzi ustnej, nie dba o jej uporządkowany charakter,
- w swoich wypowiedziach pisemnych wykazuje się nieczytelną kompozycją, nie stosuje frazeologizmów, synonimów i antonimów, nie opanował wiedzy literackiej i nie zna różnorodnych zjawisk kultury,
- nie zna podstawowych zasad ortograficznych i interpunkcyjnych, popełnia dużo błędów w pracach pisemnych.

6. W zakresie znajomości tekstów kultury:

- nie zna treści omawianych tekstów literackich i mimo pomocy nauczyciela nie umie wskazać problematyki utworu,
- nie potrafi wskazać ich związków z innymi tekstami kultury.

7. W zakresie samodoskonalenia uczeń:

- nie korzysta z dodatkowych tekstów literackich,
- nie interesuje się historią swojej miejscowości i własnego regionu,
- w zakresie wiedzy i umiejętności, nie spełnia wymagań zawartych w podstawie programowej dla kl. II.

Klasa III

Stopień celujący otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć ponadprogramowych. Uczeń taki spełniać musi bezwzględnie wszystkie wymagania kryterialne jak na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

1. W zakresie słuchania i mówienia uczeń:

- posiada umiejętność samodzielnego zbudowania spójnego, logicznego, bezbłędnego językowo i wykazującego się wysokim poziomem merytorycznym kilkuminutowego wystąpienia, bezpośrednio w trakcie zajęć dydaktycznych,
- dysponuje umiejętnością wygłaszania przemówień i referatów, wykorzystując świadomie użyte tropy i figury retoryczne,
- wystąpienia swe dokumentować wszechstronną i bogatą erudycją polonistyczną i interdyscyplinarną.

2. W zakresie czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury uczeń:

- posiada umiejętność samodzielnej pracy z pozaprogramowym tekstem literackim, popularnonaukowym i naukowym,
- praktycznie wykorzystuje, przetwarza i interpretuje treści rozmaitych przekazów medialnych,
- samodzielnie analizuje i interpretuje dzieła ikonograficzne.

3. W zakresie pisania uczeń:

- proponuje własne, urozmaicone graficznie i formalnie formy notowania,
- świadomie tworzy recenzję, rozprawkę, felieton,
- umie przygotować pracę literacką większych rozmiarów; pracę semestralną, przemówienie, wystąpienie, referat, ewentualnie publikuje swe teksty w gazetce szkolnej,

4. W zakresie nauki o języku uczeń:

- wykazuje ponadprogramowe zainteresowania językoznawcze,
- podejmować samodzielne próby poszerzenia wiedzy językowej w oparciu o wskazaną literaturę przedmiotu.

5. W zakresie lektury uczeń:

- legitymuje się erudycją wynikającą z własnej, ponadprogramowej lektury,
- odwołuje się do niej w wystąpieniach ustnych i pracach pisemnych,
- śledzi aktualne wydarzenia literackie i artystyczne.

6. W zakresie pojęć uczeń:

- dysponuje bogatym słownictwem terminologicznym, świadomie i funkcjonalnie używając pojęć literackich i kulturowych przyswajanych na drodze indywidualnej edukacji.
- Bierze udział w konkursach polonistycznych oraz zajęciach pozalekcyjnych.

Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć dopełniających. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

1. W zakresie słuchania i mówienia:

- uważne, zdyscyplinowane, potwierdzone samodzielnym prowadzeniem notatek słuchanie wypowiedzi nauczycieli i uczniów podczas zajęć dydaktycznych odbywanych w szkole i w innych miejscach (np. w muzeum, w bibliotece, podczas prelekcji, itp.),
- wypowiedzanie się w sposób zgodny z ogólnopolską normą wymowy, z zachowaniem prawideł artykulacyjnych i prozodycznych języka,
- tworzenie precyzyjnych wypowiedzi jednozdaniowych i wielozdaniowych w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,

- budowanie logicznej i spójnej formy wypowiedzi na określony temat; umiejętność argumentowania, wnioskowania i oceniania,
  - prezentacja własnego stanowiska i punktu widzenia w ramach toczonej dyskusji;
  - zajęcie aktywnego stanowiska nadawcy i odbiorcy komunikatu słownego,
  - sprawne opanowanie wymaganych programowo form mówionych wypowiedzi: opis, opowiadanie, charakterystyka, streszczenie, sprawozdanie, sprawozdanie typu recenzji, dyskusja, wywiad,
  - wygłaszanie przemówień i referatów,
  - wygłoszenie z pamięci fragmentów poezji i prozy, poparte próbą głosowej interpretacji tekstu (odpowiednia barwa, intonacja, natężenie) i wyraźną świadomością jego zawartości semantycznej.
1. W zakresie czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury:
    - bezbłędne opanowanie techniki głośnego czytania, z zachowaniem prozodii języka ojczystego,
    - interpretacyjne czytanie tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych,
    - krytyczna i świadoma cicha lektura tekstu, motywująca do twórczego myślenia i działania,
    - samodzielna praca z testem wykorzystująca i modyfikująca zawarte w nim informacje,
    - umiejętność cytowania,
    - biegła znajomość literackich środków wyrazu oraz znajomość środków wyrazu języka teatru,
    - krytyczny odbiór i analiza treści przekazów medialnych (TV),
    - umiejętność krytycznej analizy reklamy,
    - praktyczne korzystanie ze słowników ogólnych i monograficznych,
    - rozpoznawanie archaizmów, składni języka staropolskiego, gwary.
  2. W zakresie pisania:
    - sprawne redagowanie i tworzenie wszystkich pisemnych form wypowiedzi objętych programowanymi treściami nauczania (opis, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, charakterystyka, list prywatny, list motywacyjny, pamiętnik, dziennik, notatka, rozprawka, streszczenie, sprawozdanie, teksty użytkowe),
    - segmentacja tekstu z zastosowaniem odpowiednich znaków graficznych,
    - tworzenie przypisów i bibliografii.
  3. W zakresie nauki o języku:
    - Sprawne, świadome i funkcjonalne wykorzystywanie wiedzy językowej z zakresu: fonetyki i ortofonii (budowa i funkcje narządów mowy a proces artykulacji głosek, podstawowa klasyfikacja głosek polskich, upodobnienia i uproszczenia grup spółgłoskowych, kryteria poprawnościowe wymawiania głosek),
    - fleksji (odmienne i nieodmienne części mowy; ich funkcje w różnych formach wypowiedzi – według ustaleń programowych),
    - składni (klasyfikacja wypowiedzi; zdania a równoważniki, struktura zdania pojedynczego, rodzaje zdań złożonych a formy wypowiedzi, budowa i analiza wypowiedzi wielokrotnie złożonych, mowa zależna, niezależna;
    - ortografii i interpunkcji (funkcjonalna znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych udokumentowana bezbłędnym zapisem tekstu),
    - słowotwórstwo (analiza słowotwórcza wyrazów, wyraz podzielny i niepodzielny słowotwórczo, podstawowy i pochodny; nazwy miejscowości, nazwiska żeńskie, wyrazy o znaczeniu dosłownym i przenośnym, archaizmy i neologizmy: zapożyczenia, związki frazeologiczne i ich znaczenie), synonimy, antonimy, homonimy.
  4. W zakresie lektury:
    - bardzo dokładna znajomość wszystkich wskazanych przez nauczyciela lektur programowych, świadcząca o świadomym i krytycznym zapoznaniu się z ich treścią, poparta dojrzałym komentarzem (wypowiedzi ustne), aktywną postawą w dyskusji nad lekturą, wysokim poziomem literackich prac pisemnych,
    - wnikliwa znajomość informacji o autorach lektur (biogramy z podręcznika literackiego).
  5. W zakresie pojęć:
    - precyzyjne rozumienie, funkcjonalne wykorzystanie oraz umiejętność samodzielnego definiowania pojęć i terminów z zakresu teorii literatury, poetyki, języka oraz kultury, zawartych w programowych teściach nauczania, a także pojęć i terminów wprowadzanych dodatkowo przez nauczyciela.

Stopień dobry otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują na poziomie osiągnięć rozszerzających. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

1. W zakresie słuchania i mówienia:

- uważne, zdyscyplinowane słuchanie wypowiedzi nauczycieli i uczniów podczas zajęć dydaktycznych odbywanych w szkole i w innych okolicznościach (np. w muzeum, w bibliotece, podczas prelekcji, itp.) oraz umiejętność sporządzenia na tej podstawie własnej notatki,
- wypowiadanie się w sposób zgodny z ogólnopolską normą wymowy, z zachowaniem prawideł artykulacyjnych i prozodycznych języka,
- tworzenie poprawnych językowo, logicznych i spójnych wypowiedzi jednozdaniowych i wielozdaniowych w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- umiejętność wypowiadania się zgodnie z tematem, poparta wyszukiwaniem argumentów i dochodzeniem do logicznych wniosków,
- wyrażanie własnego stanowiska w trakcie prowadzonej dyskusji,
- poprawne opanowanie wymaganych programowo form wypowiedzi,
- wygłaszanie przemówień i referatów,
- wygłaszanie z pamięci wskazanych fragmentów poezji i prozy, uwzględniające odpowiednią barwę, intonację i natężenie głosu.

2. W zakresie czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury:

- sprawne opanowanie techniki głośnego czytania, z zachowaniem prozodii języka ojczystego,
- czytanie ze zrozumieniem tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych,
- umiejętność sprawnej samodzielnej pracy z tekstem podczas cichej lektury, z wykorzystaniem wskazówek i poleceń nauczyciela,
- umiejętność cytowania,
- znajomość literackich środków wyrazu oraz znajomość środków wyrazu języka teatru,
- świadomy odbiór treści przekazów medialnych,
- analiza reklamy,
- praktyczne korzystanie ze słowników ogólnych i monograficznych,
- określenie specyficznych cech stylów różnych tekstów.

3. W zakresie pisania:

- poprawne redagowanie wszystkich pisemnych form wypowiedzi objętych programowanymi treściami nauczania,
- poprawne stosowanie w zapisie tekstu odpowiednich znaków graficznych,
- praktyczna znajomość zasad tworzenia przypisów i bibliografii.

4. W zakresie nauki o języku:

Sprawne funkcjonalne wykorzystywanie wiedzy językowej w zakresie:

- fonetyki i ortofonii (budowa i funkcje narządów mowy, podstawowa klasyfikacja głosek polskich, upodobnień i uproszczeń spółgłoskowych, kryteria poprawnościowe wymawiania głosek),
- fleksji (znajomość form i funkcji odmiennych i nieodmiennych części mowy),
- składni (znajomość rodzajów wypowiedzi, poprawna analiza struktury zdania pojedynczego, rozróżnianie rodzajów zdań złożonych) i ich tworzenie, budowanie i analiza zdań wielokrotnie złożonych,
- ortografii i interpunkcji (funkcjonalna znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych; poprawna ortograficznie i interpunkcyjnie pisownia (z dopuszczeniem nielicznych błędów II stopnia) udokumentowana bezbłędnym zapisem tekstu),
- słowotwórstwo (analiza słowotwórcza wyrazów, wyraz podzielny i niepodzielny słowotwórczo, podstawowy i pochodny; nazwy miejscowości, nazwiska żeńskie, wyrazy o znaczeniu dosłownym i przenośnym, archaizmy i neologizmy, zapożyczenia, związki frazeologiczne i ich znaczenie, synonimy, antonimy, homonimy).

5. W zakresie lektury:

- dokładna znajomość wszystkich wskazanych przez nauczyciela lektur programowych, świadcząca o świadomym zapoznaniu się z ich treścią,
- sprawna umiejętność samodzielnej wypowiedzi (ustnej i pisemnej) na tematy związane z treścią lektury,
- udział w dyskusji podczas analizy i interpretacji tekstu,
- znajomość informacji o autorach lektur na podstawie podręcznika.

6. W zakresie pojęć:

- rozumienie i funkcjonalne wykorzystanie oraz umiejętność podania własnej definicji terminów i pojęć terminów teoretycznoliterackich, językowych i kulturowych objętych programowymi treściami nauczania oraz pojęć i terminów wprowadzanych dodatkowo przez nauczyciela.

Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują na poziomie osiągnięć podstawowych. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

1. W zakresie słuchania i mówienia:

- umiejętność słuchania wypowiedzi nauczycieli i innych uczniów w rozmaitych sytuacjach dydaktycznych (np. lekcja szkolna, lekcja biblioteczna i muzealna prelekcja), w efekcie którego uczeń jest w stanie zrekonstruować te wypowiedzi i podjąć próbę samodzielnego wynotowania ich najważniejszych myśli,
- wypowiadanie się zgodne z określonym tematem w formie wypowiedzi jednozdaniowej i kilkuzdaniowej,
- wypowiadanie się w sposób poprawny, zgodny z ogólnopolską normą wymowy,
- próba wprowadzania z własnej i cudzej wypowiedzi logicznych wniosków,
- poprawne merytorycznie (z dopuszczalnymi błędami stylistycznymi) ustne przyswajanie opisu, opowiadania, charakterystyki, streszczenia, sprawozdania,
- próba zajęcia głosu w dyskusji,
- wygłaszanie z pamięci wskazanych fragmentów literackich z próbą ich recytacyjnej interpretacji.

2. W zakresie czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury:

- poprawne opanowanie techniki głośnego czytania, z zachowaniem najważniejszych reguł prozodyjnych,
- czytanie ze zrozumieniem tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych,
- ciche czytanie tekstów umożliwiających dalszą pracę z samodzielnym wykorzystaniem poleceń i wskazówek nauczyciela,
- umiejętność cytowania,
- znajomość podstawowych literackich środków wyrazu oraz głównych wyznaczników języka teatru,
- przemyślany odbiór treści przekazów medialnych z wykorzystaniem ukierunkowania przez nauczyciela,
- znajomość podstaw języka reklamy i próba jej samodzielnej analizy,
- praktyczna znajomość zasad korzystania ze słowników.

3. W zakresie pisania:

- ogólnie poprawne strukturalnie (z dopuszczalnymi nielicznymi błędami kompozycyjnymi, stylistycznymi, językowymi) redagowanie wskazanych w programie nauczania pisemnych form wypowiedzi,
- estetyka zapisu widoczna w akapitach.

4. W zakresie nauki o języku:

Funkcjonalne wykorzystywanie wiedzy językowej w zakresie:

- fonetyki i ortofonii (podstawowa znajomość budowy i funkcji narządów mowy, podstawowa klasyfikacja głosek polskich, ogólne rozumienie zasad upodobań i uproszczeń grup spółgłoskowych, poprawna artykulacja głosek),
- fleksji (znajomość podstawowych form i funkcji odmiennej i nieodmiennej części mowy),
- składni (umiejętność rozpoznania rodzajów wypowiedzi i rodzajów zdań złożonych oraz umiejętność nazwania części zdania pojedynczego),
- ortografii i interpunkcji (funkcjonalna znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych; pisownia dopuszczająca błędy II stopnia i nieliczne błędy I stopnia),
- słowotwórstwo (znajomość analizy słowotwórczej wyrazu, wskazanie wyrazów podzielnych i niepodzielnych słowotwórczo, pochodnych i podstawowych).

5. W zakresie lektury:

- poprawna znajomość wszystkich wskazanych przez nauczyciela lektur programowych, świadcząca o świadomym zapoznaniu się z ich treścią,
- poprawne merytorycznie wypowiadanie się (ustne i pisemne) na tematy związane z treścią lektury,
- znajomość podstawowych informacji o autorach lektur na podstawie podręcznika.

6. W zakresie pojęć:

- funkcjonalna znajomość (poparta próbą stworzenia własnej definicji) terminów i pojęć teoretycznoliterackich, językowych i kulturowych objętych programowymi treściami nauczania.

Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują na poziomie osiągnięć koniecznych. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

1. W zakresie słuchania i mówienia:

- słuchanie wypowiedzi nauczycieli i innych uczniów (w różnych sytuacjach dydaktycznych) umożliwiającą rekonstrukcję głównych tez i myśli tych wypowiedzi,
- próba sporządzenia na tej podstawie z pomocą nauczyciela elementarnej notatki własnej,
- wypowiadanie się zgodne z określonym tematem oraz głównymi normami ogólnopolskiej wymowy,
- tworzenie logicznej wypowiedzi jednozdaniowej i próba stworzenia spójnej wypowiedzi wielozdaniowej (wspomagana przez nauczyciela). Próba dochodzenia do wniosków na podstawie wypowiedzi własnej i innych z pomocą nauczyciela,
- zgodnie z elementarnymi zasadami konstrukcyjnymi redagowanie opisu, opowiadanie, elementów charakterystyki, streszczenia sprawozdania – wysmagane przez nauczyciela,
- pamięciowe opanowanie wskazanych fragmentów poezji i prozy.

2. W zakresie czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury:

- opanowanie techniki głośnego i cichego czytania na poziomie umożliwiającym zrozumienie tekstu i jego własne zrelacjonowanie,
- głośne czytanie tekstów literackich z przestrzeganiem zasad artykulacyjnych i interpunkcyjnych,
- ukierunkowana umiejętność odnajdywania cytatów,
- znajomość podstawowych literackich środków wyrazu oraz podstawowych środków języka teatru,
- odbiór treści przekazów medialnych umożliwiającą ich zrelacjonowanie (z pomocą nauczyciela),
- wspomagana przez nauczyciela analiza reklamy
- umiejętność korzystania ze słowników pod kierunkiem nauczyciela.

3. W zakresie pisania:

- redagowanie wskazanych w programie pisemnych form wypowiedzi, potwierdzające praktyczną znajomość głównych wyznaczników tych form (dopuszczalne błędy kompozycyjne, stylistyczne, językowe).
- estetyka zapisu widoczna w akapitach.

4. W zakresie nauki o języku:

Funkcjonalne stosowanie wiedzy językowej w zakresie:

- fonetyki i ortofonii (elementarna znajomość budowy i funkcji narządów mowy, podstawowa klasyfikacja głosek polskich, wspomagana przez nauczyciela umiejętność określenia procesów upodobań i uproszczeń grup spółgłoskowych),
- fleksji (rozpoznawanie przy pomocy nauczyciela podstawowych form i funkcji odmiennych i nieodmiennych części mowy),
- składni (umiejętność rozpoznania – z pomocą nauczyciela - rodzajów wypowiedzi i rodzajów zdań złożonych oraz części zdania pojedynczego),
- ortografii i interpunkcji (znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych; w pisowni dopuszczalne błędy I i II stopnia – umiejętność analizy i poprawy tych błędów z pomocą nauczyciela).
- słowotwórstwo (znajomość analizy słowotwórczej wyrazu, rozpoznawanie wyrazów podstawowych i pochodnych).

5. W zakresie lektur:

- ogólna znajomość problematyki wszystkich wskazanych przez nauczyciela lektur programowych, świadcząca o przynajmniej częściowym zapoznaniu się z ich tekstem,
- poprawne merytorycznie wypowiadanie się (ustne – z pomocą nauczyciela – oraz pisemne) na najważniejsze tematy związane z analizą i interpretacją omawianej lektury,
- elementarna wiedza o autorach lektur.

6. W zakresie pojęć:

- funkcjonalna znajomość najważniejszych terminów i pojęć teoretycznoliterackich, językowych i kulturowych objętych programem nauczania.

Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, którego wyniki w pracy nie sytuują się na poziomie osiągnięć koniecznych, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą. Uczeń taki nie jest w stanie wykonać z pomocą nauczyciela zadań o niewielkim stopniu trudności, a posiadane braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu edukację na wyższym poziomie.